

รายงานการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๘

(สมัยวิสามัญ สมัยที่หนึ่ง)

วันจันทร์ที่ ๓๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ฉบับสำนักงานพิมพ์

ครั้งที่ ๑ ถึง ครั้งที่ ๓๐ (สมัยวิสามัญ สมัยที่หนึ่ง) พ.ศ. ๒๕๖๖

สารบัญ

๒๕
ครั้งที่ ๘/๒๕๗๖ (วิสามัญ)

๑. สมาชิกใหม่ปฏิญาณตนต่อที่ประชุม
๒. เรื่องร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง
พ.ศ. ๒๕๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๕๗๖

๒๒๒

๒๒๒-๒๗๘

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๘/๒๔๗๖ (วิสามัญ)

วันจันทร์ ที่ ๓๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๖

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๘.๑๕ นาฬิกา

สมาชิกมาประชุม ๔๗ นาย

นายกรัฐมนตรีได้เสนอขอให้ สมาชิกใหม่ ปฏิญาณตน ต่อสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘.

ประธานสภาฯ ได้พื่อนายพันตรี หลวงพรหมโยธี ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้ตั้งชื่อขึ้นใหม่ปฏิญาณตน ดังนี้ “ข้าพเจ้านายพันตรี หลวงพรหมโยธี ขอให้คำสัตย์ปฏิญาณต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรว่า ข้าพเจ้าจะตั้งใจรักษารัฐธรรมนูญให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติต่อไปทุกประการ” ครั้นเสร็จแล้วประธานสภาฯ กล่าวต่อไปว่า ญัตติที่ค้างมาจากการประชุมคราวก่อน คือ ญัตติที่ ๓ ของนายกรัฐมนตรีกับคำแปรญัตติของสมาชิกอีก ๑ นาย คือ นาย วิฑาล์ โอสถานนท์ นายดิเรก ชัยนาม และนายจรูญ ฌบางช้าง

นายกรัฐมนตรี แถลงว่า ถ้าสภาผู้แทนราษฎร เมื่อได้พิจารณา รายงานของกรรมาธิการแล้วลงมติว่า ควรแก้ไขพระราชบัญญัติ

การเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งผู้แทนตำบลและตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๓ พุทธศักราช ๒๔๗๖ และพระราชกฤษฎีกากำหนดจังหวัดเพื่อการเลือกตั้งตามความในพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ โดยนัยดังต่อไปนี้

๑. แก้อรรถความในมาตรา ๗ อนุมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติใหม่ ให้เป็นไปตามข้อความในมาตรา ๕ อนุมาตรา ๒ ของพระราชบัญญัติเก่า คือว่า “ไม่เป็นบุคคลที่มีความประพฤติเลวทรายเป็นอาชญาหรือติดยาเสพติดให้โทษ”

๒. แก้มติตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติใหม่ให้เป็นไปตามข้อความในมาตรา ๘ วรรค ๒ ของพระราชบัญญัติเก่า คือว่า “ข้าราชการรับพระราชทานเงินเดือนของรัฐบาล ในตำแหน่งประจำในจังหวัดใดจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรของจังหวัดนั้นไม่ได้ และถ้าได้รับเลือกตั้งจากจังหวัดอื่นแล้ว ต้องลาออกจากตำแหน่งประจำการแต่ให้มีสิทธิได้เข้าเห็นจำนวนราษฎรตามพระราชบัญญัติว่าเห็นจำนวนราษฎรราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๓ มาตรา ๖ หรือพระราชบัญญัติว่าเห็นจำนวนราษฎร พ.ศ. ๒๔๗๓ มาตรา ๖. ถ้าเป็นข้าราชการทหารอาจจะได้เบี่ยงจังหวัดแทนเข้าเห็นจำนวนราษฎรตามระเบียบการของทหารก็ได้.”

๓. ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรเสียค่าธรรมเนียมเป็นจำนวนเงิน ๓๐ บาท

๔. ให้ผู้แทนราษฎรมีความรับผิดชอบระดับประตมสามัญ
๕. ให้ผู้แทนตำบลในจังหวัดการปกครองจังหวัดหนึ่งเลือกตั้งผู้แทนราษฎรหนึ่งคน ถ้าจังหวัดใดมีพลเมืองเกินกว่าสองแสน ให้เลือกตั้งผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุก ๆ สองแสน
๖. ในตำบลกั้ ในจังหวัดกั้ ถ้าผู้สมัครมีจำนวนไม่เกินกว่าจำนวนผู้แทนซึ่งท่านอนุญาตไว้ ท่านให้ถือว่า ผู้สมัครนั้น ๆ ได้รับเลือกตั้ง โดยพลเมืองไม่ต้องลงคะแนนออกเสียง.

สภาผู้แทนราษฎรขอให้รัฐบาลจัดการร่าง พระราชบัญญัติแก้ไขข้อความตั้งว่ามานโดยพลัน สภาผู้แทนราษฎรรับไว้ว่ารัฐบาลจะพยายามจัดการให้การเลือกตั้งผู้แทนราษฎรแล้วเสร็จภายในกลางเดือนธันวาคม ศกนี้ และถ้าทำได้ จะให้สภาฯ ใหม่ได้เปิดประชุมในวันที่ ๓๐ ธันวาคม และสภาฯ รับไว้ด้วยว่า บทบัญญัติการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการทดลองชั่วคราว ถ้าปรากฏว่ายังมีข้อบกพร่องอยู่ประการใดจะได้คิดแก้ไขต่อไป และแถลงขออนุมติต่อที่ประชุมเพื่อให้หม่อมเจ้าจรรณไวทยากร จรจรรณ เข้ามาทรงอธิบายในฐานะที่เป็นประธานกรรมาธิการสำรวจและพิจารณากฎหมาย

ประธานสภา ฯ อนุมติ

หม่อมเจ้าจรรณไวทยากร จรจรรณ รับสั่งว่า ในชั้นนี้ข้าพเจ้าอยากชี้แจงในฐานะที่เป็นประธานกรรมาธิการฯ ก่อน ญัตติ

ของรัฐบาลนี้ ได้ดำเนินตามคำแนะนำของกรรมาธิการทุกข้อ เว้นแต่
 ภายของผู้ออกเสียงเดือกตั้ง ซึ่งกรรมาธิการแนะนำว่าควรเป็น ๒๓ ปี แต่
 รัฐบาลว่าคิดขัดโดยจัดการไม่ทัน เพราะได้เริ่มลงมือไปแล้ว รัฐมนตรี
 ว่าการกระทรวงมหาดไทยคงจะชี้แจงให้ทราบ ข้อข้อหนึ่งกรรมา
 ธิการไม่ได้ กำหนดจำนวนเงินค่าธรรมเนียมของผู้สมัครรับเดือกตั้งเป็น
 ผู้แทนราษฎรได้เป็นแต่ทำให้เสียพอสมควร แต่รัฐบาลกำหนดลงไป
 ๓๐ บาท ข้อความทั้งนี้ข้าพเจ้าได้นำไปแจ้งให้กรรมาธิการรับรู้อย่าง
 ชัดเกี่ยวกับกรรมาธิการ ข้าพเจ้าไม่มีข้อความอะไรที่จะชี้แจงให้ที่
 ประชุมทราบ แต่เมื่อพิจารณาเป็นข้อ ๆ ไปแล้ว หากมีข้อความ
 ดังนี้ว่าทำไมกรรมาธิการจึงทำดังนั้น ข้าพเจ้าจะได้แถลงให้ที่ประชุม
 ทราบต่อไปในภายหลัง อนึ่งในเชิงระเบียบการพิจารณาให้ถอดคดี
 ของรัฐบาลเป็นหลักพิจารณาเป็นข้อ ๆ ไป ถ้าสมาชิกผู้ใดอยากจะ
 ขอแปรญัตติใดของรัฐบาลแล้ว เมื่อพิจารณาไปถึง ก็จะได้พิจารณา
 รวมกัน ส่วนญัตติใดที่สมาชิกเสนอขอแปรนอกออกไปจากที่รัฐบาล
 เสนอแล้วให้รอไว้พิจารณาคอนท่าย. ยังมีข้อข้อหนึ่งคือ นายวิชา
 โยธยานนท์ ได้เสนอคำแปรญัตติซึ่งเป็นการรวมว่า “ความนอกนั้น
 ขอให้ถือตามพระราชบัญญัติเดือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ ทุกประการ” ถ้า
 ลงคะแนนมติดังนั้นรัฐบาลก็คงจะยอมไม่ได้ ฉะนั้น นายวิชา

โธสถานนท์ คงไม่ได้มุ่งหมายอย่างนั้น จึงขอให้แจ้งเป็นข้อๆ ว่าจะให้แก้ไขไปเองตามพระราชบัญญัติเดิมข้อไหนบ้าง เช่นญัตติของรัฐบาลในตอนที่ว่า “สภาผู้แทนราษฎร เมื่อได้พิจารณารายงานของกรรมาธิการแล้วลงมติว่า ควรแก้ไขพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ พระราชกฤษฎีกาให้มีกรรมการเลือกตั้งผู้แทนตำบลและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ พุทธศักราช ๒๔๗๖ และพระราชกฤษฎีกากำหนดจังหวัดเพื่อการเลือกตั้งตามความในพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง ในพระราชบัญญัติเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ โดยนัยดังต่อไปนี้

“ในตอนนี้จะมีสมาชิกผู้ใดขอแปรญัตติหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ตกไปวรรคหนึ่ง ครั้นแล้วก็พิจารณาข้อ ๓ ต่อไป และในข้อ ๓ นี้จะมีผู้แปรญัตติใหม่ ถ้ามีก็พิจารณาเป็นข้อๆ ฉะนั้นนายวิฑิตฯ ควรเสนอมาเป็นข้อๆ เช่น พอลงเรื่องขอยุ้แทนราษฎร ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ก็ขอให้ไปรวมพิจารณาในตอนท้าย

นายวิฑิตฯ โธสถานนท์ กล่าวว่า ในการที่ขอแปรญัตติเช่นนั้น ก็เพราะข้าพเจ้ามีความประสงค์ขอยกให้ที่ประชุมเห็นว่า ถ้าจะเอาพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ มาพิจารณาแล้ว ก็ผิดกับความประสงค์ของสภาฯ เพราะพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ นั้นสภาฯ ได้ลงมติจนได้ออกประกาศ

ใช้ เป็นกฎหมายแล้ว ฉะนั้นเหตุใดจึงเอาพระราชบัญญัติการเด็กตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ซึ่งสภาฯ นั้นมิได้ลงมติมาพิจารณา จึงเห็นว่าพระราชบัญญัติการเด็กตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ นั้นสภาฯ จะแก้ไขได้ และควรนำเอาพระราชบัญญัติการตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ มาใช้ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติการเด็กตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ทุกประการ

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ รมั่งถึงหัดกิจพิจารณาว่า ก้าทำเช่นนั้นก็ขัดกับหัดกิจพิจารณา เพราะสภาฯ มีอำนาจพิจารณาพระราชบัญญัติการเด็กตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ และที่สภาฯ กำลังพิจารณาอยู่บัดนี้ ก็เนื่องจากรายงานของกรรมาธิการสำรวจและพิจารณากฎหมาย พระราชบัญญัติการเด็กตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ที่ออกโดยคณะรัฐมนตรีชุดก่อนอนันต์พระยามโนฯ เป็นนายกนั้น ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติการเด็กตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ เสียแล้ว และตามพระราชบัญญัติให้ยกเลิก พระราชกฤษฎีกาที่ได้มีมติประชุมสภาผู้แทนราษฎรฯ ได้บัญญัติว่าให้เป็นอันใช้ได้ต่อไปจนกว่า จะได้มีบทบัญญัติเป็นอย่างอื่น ฉะนั้นสภาฯ จะพิจารณาพระราชบัญญัติการเด็กตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ ไม่ได้ แต่สมาชิกจะเสนอแปรญัตติโดยขอแก้ไขพระราชบัญญัติการเด็กตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ได้

นายบรรจง ศรีจรูญ กล่าวหา การที่กรรมการเดินรายงานและ
ทางรัฐบาลเสนอญัตติขึ้นมาเพื่อพิจารณาในสภาฯ สภาฯ ย่อมมีอำนาจ
ที่จะเลือกได้ว่าควรจะเอาฉบับไหนก็ได้

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ รับสั่งว่า สมาชิกจะเสนอ
ญัตติโดยขอตั้งมติว่า พระราชบัญญัติการเด็กตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก่
ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ขอให้สภาฯ ไม่รับรอง เช่นนอกปรัาย
กันก็ได้ ส่วนความเห็นของรัฐบาลอย่างไรนั้น ทางรัฐบาลคงจะได้
อธิบาย

นายมังกร สุ่มเสน กล่าวหา พระราชบัญญัติการเด็กตั้ง พ.ศ.
๒๔๗๕ แก่ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ นั้น กรรมการสำรวจ
และพิจารณากฎหมายได้รายงานมายังสภาฯ เพื่อให้พิจารณา ทั้ง
พระราชบัญญัตินี้โดยเด็กพระราชบัญญัติการเด็กตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่ง
ได้โต้เถียงและออกตามหลักการได้ เป็นต้นว่า ให้ผู้มีอายุ ๒๓ ปี มี
สิทธิที่จะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนตำบลหรือเป็นผู้แทนราษฎร แต่
ตามพระราชบัญญัติการเด็กตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก่ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช
๒๔๗๖ นั้น ได้แก่เป็น ๓๐ ปี ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติการ
เด็กตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก่ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ที่ได้ออกโดย
ไม่ถูกต้องตามวิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญนั้นควรจะถูกยกเลิก

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ รับสั่งว่า ในข้อที่ว่าสภาฯ
ควรรับรองพระราชบัญญัติการเด็กตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก่ไขเพิ่มเติม พุทธ

ศักดิ์ราช ๒๕๗๖ หรือไม่นั้นไม่เกี่ยวกับข้าพเจ้า เพราะแต่แต่รัฐบาล
 แต่ข้อใดที่ไม่เข้าใจข้าพเจ้าจะได้ ชี้แจง และตามพระราชบัญญัติให้ยก
 เด็กพระราชกฤษฎีกาที่ได้ปีประชุมสภา ฯ นั้น ก็ได้รับรองให้ไว้ได้
 อยู่ ถ้าสภา ฯ เห็นว่า ตอนใดไม่สมควรยกเด็กได้ แต่จะว่าพระ
 ราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๗๕ ดบด่าง พระราชบัญญัติการ
 เลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๗๖ นั้นไม่ถูก
 ต้องถือว่าพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธ
 ศักราช ๒๕๗๖ นั้น ไว้ได้อยู่ตามพระราชบัญญัติให้ยกเด็กพระราช
 กฤษฎีกาที่ได้ปีประชุมสภา ฯ อีกประการหนึ่งอาจมีผู้สงสัยว่าทำไม
 กรรมการไม่แนะนำให้ยกเด็กพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๗๕
 แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช ๒๕๗๖ ที่เคยขอเพราะพระราชบัญญัติที่ออกนั้นไว้
 บังคับตามภาวะที่ระงับได้แนะนำให้รัฐบาลทดลอง

นายดิเรก ชัยนาม กล่าวว่า ตามที่นายมังกร และนายวิลาศ
 แถลงมานั้น ข้าพเจ้าเข้าใจว่าคงไม่ได้ประสงค์ที่จะเอาแต่พระราชบัญญัติ
 การเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๗๕ คงประสงค์แต่เพียงให้นำเอาพระราชบัญญัติ
 การเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๗๕ เป็น Basis of discussion คือเป็นฐานแห่ง
 การพิจารณา และถ้ามีเหตุผลสมควรสภา ฯ ก็คงอนุมัติให้แก้ไขได้

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ รับผิดชอบว่า ในขณะนี้ต้อง
 พิจารณาพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธ

ศักราช ๒๔๗๖ เมื่อสัมาชิกเสนอไม่รับรองและเสนอว่าให้กลับไปพิจารณา พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นตอนๆ เช่นนี้ได้

หลวงวิจิตรวาทการ กล่าวว่า ถ้าเราลงมติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ แล้ว จะทำให้พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ กลับใช้ได้ใหม่

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ รับสั่งว่า เราได้ทำโดยร่างพระราชบัญญัติขึ้นตามข้อความที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แต่ทว่าเจ้าเสนอเป็นแบบระเบียบ ซึ่งรัฐบาลจะเห็นอย่างไรไม่ทราบ.

นายวิเศษ โธ่ตานนท์ กล่าวว่า ถ้าเช่นนั้น ขอเสนอญัตติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ นั้นเสีย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ กล่าวว่า ข้าพเจ้าเห็นว่าเราจะยุ่งมากไป เราย่อมมีมติขอรัฐบาลที่เสนอ และยังค้างอยู่ในระเบียบวาระ มติที่รัฐบาลเสนอได้มีคำแปรญัตติที่ส่งมาอีก ๓ ญัตติรวมเป็น ๔ อย่างด้วยกัน ที่จะประชุมกันในเวลานี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าควรประชุมกันตามระเบียบข้อบังคับ อนึ่งควรพิจารณาคำแปรญัตติก่อน คำแปรญัตติจะเห็นได้ การพิจารณาก็ต้องพิจารณาตามคำแปรญัตติ และข้อบังคับสภาฯ กรรมการของคณะมนตรีกรมเช่น

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ตามหลักคงถูก และยุติกัน รัฐบาล
ยังไม่มีความเห็นกัน ฉะนั้นคงยังไม่ได้ รัฐบาลยังไม่ได้แถลง
และขอเปลี่ยนภาวะที่ประชุมเป็นชุมนุมอนุกรรมการเต็มสภา ฯ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการ ก่อว่า การที่จะเอาพระราช
บัญญัติฉบับใดขึ้นพิจารณาก่อน ขอบังคับการประชุมแล้ว และจะทำ
ให้เราได้ผลสำเร็จแห่งการประชุม

พระสุธรรมวิจิตรย์ กล่าวว่า การที่ขอแก้ไขหรือแปรญัตตินั้นจะต้อง
ใช้ข้อไหน ฉะนั้นจึงต้องลงมติว่าสภาจะเอาอันนั้น ส่วนการแก้ไข
ที่หลัง

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ รับสั่งว่า อยากรขอขแรง
ต่อท่านทั้งหลายซึ่งจะเห็นด้วยหรือไม่ เป็นอีกปัญหาหนึ่ง คือ ตามระเบียบ
วิธีแปรญัตติข้อ ๓๓ มีว่า “เมื่อมีคำขอแปรญัตติ ประธานจักต้องเสนอ
คำแปรตามลำดับก่อน หลัง แห่งคำในญัตตินั้น ถ้ามีผู้ขอแปรคำเดียว
กันหลายคน ประธานจักต้องเสนอคำของผู้ขอก่อน” ฉะนั้นในท
นายสมาชิกย่อมมีสิทธิเสนอแปรญัตติได้ การเสนอแปรญัตตินั้นไม่มีขอ
บังคับทว่าต้องยื่นก่อน ๒๕ ชั่วโมง

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า เมื่อเปลี่ยนภาวะแล้ว เสนอได้.

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ รับสั่งว่า ถ้าฉนั้นสมาชิก
ก็มีสิทธิเสนอได้

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ในการที่อภิปรายกันนี้ ทางฝ่ายรัฐบาลได้เป็นผู้เสนอญัตติขึ้นมา ทางฝ่ายสมาชิกได้เสนอแปรญัตติ ครั้นอภิปรายกันมีปัญหาว่า ไม่ควรจะใช้พระราชบัญญัติการเด็กดั่ง พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ เป็นหลักการพิจารณา ควรใช้พระราชบัญญัติการเด็กดั่ง พุทธศักราช ๒๔๗๕ โดยอ้างว่าพระราชบัญญัติการเด็กดั่ง พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ นั้น เป็นพระราชบัญญัติที่ออกในระหว่างบิตสภาฯ แต่พระราชบัญญัติการเด็กดั่ง พุทธศักราช ๒๔๗๕ ได้ผ่านสภาฯ ฉะนั้นฝ่ายรัฐบาลจะยอมหรือไม่ ถ้ายอมก็ต้องยกเลิกพระราชบัญญัติการเด็กดั่ง พุทธศักราช ๒๔๗๕ ไม่ใช่เป็นการแปรญัตติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ แถลงว่า การแปรญัตติว่าอย่างไร หลักการถืออย่างเดียวกัน แต่ถ้อยคำใช้คนละอย่างและมีหลักดังนี้ “ข้อ ๓๒ วิธีแปรญัตติอาจทำได้ด้วยประการเหล่านี้

ก. ตัดคำ

ข. เติมคำ

ค. ตัดคำและใช้ คำอื่นแทน

ง. ตัดคำออกทั้งหมด และใช้ คำอื่นแทนโดยความอย่างเดียวกัน”

นั้นเป็นแต่ตัวอย่าง

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ รับสั่งว่า อยากจะขอชี้แจงระเบียบการซึ่งสมาชิกและรัฐบาลจะเห็นอย่างไรหรือไม่ ในระเบียบ

จรรยาเรากำลังพิจารณาอยู่นี้ ก็บัญญัติที่ ๓ ของรัฐบาล สยามิกมีสิทธิแปร
บัญญัติอื่นใด ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการคงจะเห็นด้วย
เพื่อไม่ให้สมาชิกคิดว่ารัฐบาลเขาเปรียบในทางพิจารณาก็ควรใช้สิทธิ
ให้ถ้อยเปรียบและข้อตกลง ก็ให้ตกลงจริงๆ จึงขออธิบายอย่างนี้ คือ
บัญญัติที่ ๓ ของรัฐบาล สยามิกจะเสนอแก้ไขอย่างไรก็ได้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ แถลงว่า ขอบังคับทุกท่านดังนี้
คือ ข้อบังคับสภากรรมการของคณะที่ ข้อ ๓๓, ๓๗, ๓๘, ๓๙ ข้อ ๓๓
นั้นมีความดังนี้ “เมื่อมีคำขอแปรญัตติประธานจักต้องเสนอคำแปรตาม
ลำดับก่อนหลังแห่งคำในญัตตินั้น ถ้ามีผู้ใดขอแปรคำเดียวกันหลายคน
ประธานจักต้องเสนอคำของผู้ขอก่อน” คำแปรญัตติซึ่งมีผู้เสนอแล้ว ๓
ฉบับ ตามข้อบังคับประธานจักต้องเสนอญัตติตามลำดับ ข้อ ๓๗ มี
ความดังนี้ “คำแปรนั้นจะขอแปรอีกชั้นหนึ่งก็ได้ และจะขอแปรคำแปร
ต่อๆไปอีกก็ได้” คือแปรญัตติหรือคำแปรญัตติต่อๆไปก็ได้ ข้อ ๓๘ มี
ความดังนี้ “ถ้าชุมนุมกรรมการไม่เห็นชอบคำแปรซึ่งเสนอขึ้นและปรึกษา
ให้ตกไปไซ้ ให้ประธานนำเอาญัตติเดิมขึ้นตงเป็นบัญญัติให้ลงมติ” ข้อ
๓๙ มีดังนี้ “ถ้าชุมนุมกรรมการตกลงเห็นชอบตามคำแปรไซ้ ให้ประธาน
นำญัตติเดิมตามที่ได้แปรแล้วออกตงเป็นบัญญัติให้ลงมติ”

ประธานสภา ฯ กล่าวว่ ตามข้อบังคับ ๓๘ นั้นที่ประชุมยังไม่
ได้พิจารณาถึง จึงขอคัดค้าน.

พระสุธรรมวิจิตรย์ กล่าวหาว่า ถ้าผิดขอให้ประธานห้ามที่เดียว
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ แถลงว่า ข้อบังคับมีอยู่แล้ว
คือ ข้อ ๓๓, ๓๗, ๓๘, ๓๙

ประธานสภา ฯ อ่านข้อ ๓๓ แห่งข้อบังคับสภากรรมการองค์
มนตรีให้ที่ประชุมฟัง และกล่าวหาว่า ตามข้อบังคับได้ปฏิบัติแล้ว
แล้วประธานสภา ฯ อ่านข้อ ๓๔ ต่อไปให้ที่ประชุมฟัง และกล่าวหา
ข้อนี้เจ้าคุณไม่ได้ขอ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ ตอบว่า ที่เสนอนั้นเพื่อให้
พิจารณาตามข้อบังคับ

ประธานสภา ฯ อ่านข้อ ๓๗ ให้ที่ประชุมฟัง และกล่าวหาว่า ตาม
ข้อบังคับเรากำตั้งปฏิบัติอยู่ด้วยกัน แล้วอ่านข้อ ๓๘ ให้ที่ประชุมฟัง
และกล่าวหาว่า ในเรื่องนี้ไม่มีใครคัดค้าน และยังไม่ได้ โต้เถียง ฉะนั้น
ข้อต่อไปไม่ต้องกล่าวถึง

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ รับสั่งว่า ตามที่รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงธรรมการเสนอนั้นยังทำให้ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่าฉันที่สภา ฯ
จะต้องพิจารณา คือญัตติที่ ๓ และสภา ฯ จะพิจารณาคำแปรญัตติอย่าง
ใดก็ได้ ฉะนั้นตามข้อบังคับจึงให้พิจารณาญัตติเป็นข้อ ๆ และถ้ามีแปร
ญัตติก็ให้พิจารณาตามที่เสนอมานี้ เมื่อถึงตอนที่พิจารณานั้นแล้วยอมทำได้

พระสุธรรมวิจิตรย์ กล่าวหาว่า ตามญัตติที่แปรเป็นรายละเอียดคือ
ขอแปรให้ใช้ตามพระราชบัญญัติการเด็กกตง พ.ศ. ๒๔๗๕ สำหรับ

พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้วไขเพิ่มเติมพุทธศักราช ๒๔๗๖ นั้นสภา ฯ ได้ให้กรรมาธิการไปตรวจ และเมื่อตรวจแล้วสภา ฯ จะลงมติว่าควรใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้วไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ หรือไม่ชอบเป็นข้อสำคัญมาก ฉะนั้น การที่รัฐบาลยื่นคำแปรญัตติจึงเป็นข้อที่ทำได้.

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรณ รับสั่งว่า ในการพิจารณา ขอให้พิจารณาให้ถี่ถ้วนตามที่ตั้งปัญหา ที่จริงการพิจารณาในศาล ก็พิจารณาไม่ได้ ที่เรียกประชุมจนมีระเบียบอย่างไร ต้องประชุมตามหน้าที่ที่ได้เสนอญัตติที่ ๓ ของรัฐบาลเพื่อให้ ที่ประชุมพิจารณา.

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ขอนเป็นความจริง

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรณ รับสั่งว่า เมื่อประธานสภา ฯ รับรองแล้วก็ตรงกับที่ว่า ที่จะแก้ไขเหตุอันค้ำใจได้.

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ระหว่างที่อภิปรายกันมีผู้เสนอญัตติขึ้นมาอีกสองคน

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ เสนอขอให้ลงมติว่าจะรับพิจารณาญัตติที่ ๓ ของรัฐบาลหรือไม่จะได้หมดเรื่อง.

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า นายวิเศษ ใส่สถานนท์ ได้เสนอญัตติขึ้นมา ขอเสนอญัตตินี้คือ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้วไขเพิ่มเติมพุทธศักราช ๒๔๗๖ นั้นเสีย และถามนายวิเศษ ฯ ว่า

ถ้าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมขอให้ใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕
อย่างไรขอให้เห็นขึ้นมา และกล่าวต่อไปว่า ปัญหาใหม่เป็นปัญหา
สอดคล้องข้อ ๕๘ ซึ่งมีความดังนี้ “ขณะที่ประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกา
ปัญหาหนึ่งปัญหาใดอยู่นั้น กรรมการคนหนึ่งจะเสนอญัตติเป็นปัญหาสอดคล้อง
ว่า อย่าเพ่งดงมติในเรื่องปัญหาซึ่งกำลังปรึกษาอยู่นักได้

ถ้าประชุมกรรมการลงมติตกลงตามปัญหาสอดคล้องใช้ญัตติเดิมก็เป็นอัน
ระงับไป

ถ้าประชุมกรรมการลงมติไม่เห็นชอบตามปัญหาสอดคล้อง ก็ให้ประธาน
นำมติเดิมออกตั้งปัญหาให้ลงมติทันที มิให้มีผู้ขอแปรญัตติหรือกล่าว
อภิปรายกันอีก”

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ กล่าวว่า ปัญหาสอดคล้องคือ
อย่าเพ่งดงมติในเรื่องปัญหาซึ่งกำลังลงมติอยู่นั้น

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ในที่นี้ต้องถือว่าสมาชิกได้เสนอญัตติ
สอดคล้องขึ้นมาใหม่

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ แถลงว่า ปัญหาสอดคล้องนั้น
เข้าใจว่าเป็นญัตติที่ขอให้อย่าเพ่งดงมติปัญหาที่ได้โต้เถียงกันอยู่

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ปัญหาที่สอดคล้องขึ้นมาใหม่นั้นคือไม่ให้
ใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ แถลงว่า ญัตติที่เสนอนั้นไม่
ใช่เป็นปัญหาข้อใด เป็นคำแปรญัตติ

นายจรรยา อนุบาลข้าง กล่าวว่่า ท่านประธานและสมาชิกทั้งหลาย
ด้วยน้ำได้ใจจริงข้าพเจ้าอาศัยพระราชบัญญัติการเด็กทั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ อยู่
ที่เสนอนั้นผิดเพี้ยนต้องการให้ดำเนินไปอย่างพระราชบัญญัติเด็กทั้ง พ.ศ.
๒๔๗๕ จึงได้เสนอนั้นขึ้น แต่ถ่าสภา ฯ ได้อาศัยพระราชบัญญัติการ
เด็กทั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นหลักวินิจฉัยแล้วข้าพเจ้าขอถอนญัตติ

ประธานสภา ฯ ได้อ่านญัตติของนายวิชาศ โอลถานนท์ ให้ที่
ประชุมฟัง ดังนี้

“กราบเรียน ท่านผู้เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าเสนอนั้นผิดให้สภา ฯ นงนตยักเด็กพระราชบัญญัติเด็กทั้ง
พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ นั้นเสีย และถ่าสภา ฯ
คณะกรรแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ขอให้ใช้พระราชบัญญัติเด็กทั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕
แทน ถ่าจะแก้ไขอย่างใดก็เป็นไปตามมาตราที่เสนอ

(ลงนาม) นายวิชาศ โอลถานนท์

ข้าพเจ้าขอรับรองญัตตินั้น

(ลงนาม) บรรจง ศรีจรรยา

นายจรรยา อนุบาลข้าง กล่าวว่่า ญัตตินั้นกับญัตติเดิมขัดกับพระ
ราชบัญญัติเด็กทั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ รับสั่งว่า ในระเบียบการที่
ประธานถือว่าเป็นปัญหาข้อหนึ่ง ในฐานะข้าพเจ้าเป็นผู้ชำนาญ ข้าพเจ้า
เห็นด้วย และตามหลักทั่วไปถ้าสภาฯ ลงความเห็น ต้องได้คะแนน ๓ ใน ๔
ของที่ประชุมจึงจะแก้ไขได้ อนึ่งอยากจะเสนอให้มีสิทธิทำได้เต็มที่เมื่อ
เสนอมาเป็นปัญหาข้อนี้ก็อภิปรายตามนี้ได้ แต่ที่ประชุมจะลงมติเห็นด้วย
หรือไม่เป็นเอกฉันท์

รัฐมนตรีว่าการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม แถลงว่า
การที่ได้เถียงกันในเวลานี้เนื่องจากมีปัญหาว่า ยุติคดีเสนอมาเป็นปัญหา
ข้อใดข้อใหม่ แต่ตามความเห็นของข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นปัญหาข้อใด
รัฐบาลได้เสนอญัตติใหม่ขึ้นมา และมีฝ่ายหนึ่งเสนอให้ ใ้พระราชบัญญัติ
การเด็กดอง พ.ศ. ๒๔๗๕

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพระคลัง แถลงว่า ตามที่ข้าพเจ้าได้ฟังดู
รู้สึกว่าจะเถียงกันไปมาในทางเรื่องระเบียบวาระ และได้มีสมาชิกบางท่าน
ยึดเอาพระราชบัญญัติการเด็กดอง พ.ศ. ๒๔๗๕ และบางท่านเห็นว่าควร
ยึดเอาพระราชบัญญัติการเด็กดอง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธ
ศักราช ๒๔๗๖ เป็นหลักวินิจฉัย ความจริงสภาฯ นี้ ได้ตั้งกรรมาธิการไป
พิจารณาพระราชบัญญัติการเด็กดอง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธ
ศักราช ๒๔๗๖ และเราอย่าไปนึกถึงความหลัง เราต้องถือว่าเมื่อสภาฯ
ได้เปิดแล้ว และได้มีพระราชบัญญัติให้ยกเด็กพระราช กฤษฎีกา ที่ได้เปิด

ประชุมสภา ฯ มาตรา ๔ บัญญัติให้ ไซ ได้จนกว่าจะได้แก้ไขต่อไป ถ้า
 พุทธมณฑลแก้แล้ว เรายังรับรองพระราชบัญญัติการเด็กกตง พ.ศ. ๒๔๗๕
 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ และบัดนี้เราเห็นว่าพระราชบัญญัติ
 ระเบียบนี้สมควรพิจารณาจึงได้ตั้งกรรมาธิการไปพิจารณาแก้ไข อนึ่งตาม
 ที่หลวงวิจิตร ฯ กล่าวไว้ว่า ถ้ายกเด็กพระราชบัญญัติการเด็กกตง พ.ศ.
 ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ กลับมาใช้ได้ใหม่ ขอน
 ึ่งเป็นปัญหาที่ว่าเราจะเอาพระราชบัญญัติระเบียบใดเป็น Basis of dis-
 cussion ถ้าเราเอาพระราชบัญญัติการเด็กกตง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่ม
 เต็ม พุทธศักราช ๒๔๗๖ เป็น Basis of dis-cussion จะถูกหักและ
 เหตุผลของรายงานกรรมาธิการ ถ้าสมาชิกรู้เห็นด้วยก็ขอให้ยึดตามหลัก
 และในการแก้ไขพระราชบัญญัตินี้รัฐบาลได้รู้ดีถึงความยาก คือ เราจะ
 ให้มีการเด็กกตงอย่างซ้ำภายในเดือนธันวาคม ฉะนั้นเราจะต้องดู Practice
 ด้วยว่า การแก้ไขใหม่นี้ทางมหาดไทยจะเห็นด้วยไหม และนายกรัฐมนตร
 ก็ตกลงแล้วว่า จะให้สภา ฯ ใหม่เปิดได้เร็วที่สุด แต่สำหรับพระราชบัญญัติ
 ระเบียบนี้ไม่รับว่า จะใช้ได้ผลทันที เมื่อออกไปแล้ว จึงค่อยแก้ไขใหม่ ถ้า
 จะนำเอาพระราชบัญญัติการเด็กกตง พ.ศ. ๒๔๗๕ มาใช้ควรมารัฐมน
 ตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อนว่า จะทำได้ทุกข้อทุกกระทงใหม่ ฉะนั้น
 เพื่อจะให้ดำเนินไปได้ ก็ควรพิจารณาตามพระราชบัญญัติการเด็กกตง
 พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ และแก้ไขไปและถ้ามีคำ

แปรญัตติให้เสนอมานึ่งขอให้ระงับการแก้กัน ขอให้แก้มั่งงัดไขได้
คือ ให้มีการเลือกผู้แทนและเบ็ดสงภาฯ ใหม่ได้ภายในเดือนธันวาคม ใน
ทุกประเทศก็มีการแก้กันเสมอตามยุคสมัย

นายวิชาศ โอสถานนท์ กล่าวว่ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
พระคลังมหา รุ่งดีว่าเสียเวลา และไม่เห็นด้วย เพราะพระราชบัญญัติ
การเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ นั้นไม่ได้ผ่าน
สงภาฯ จึงได้เสนอนุญัตติขอให้ ใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕
แทน การตั้งกรรมาธิการไปพิจารณาทำไมกรรมาธิการจึงชักช้า แต่เพียง
ทางมหาดไทยว่าถ้าใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้ว จะ
ทำไมทัน เมื่อข้าพเจ้าเสนอนุญัตติแล้ว ถ้าทางรัฐบาลไม่เห็นด้วยก็ขอให้
ลงมติ

นายเตียง ศิริขันธ์วงศ์ กล่าวว่ ตามที่มการอภิปรายกันนั้น ก็โดย
ยังมองผิดกันคนละเหลี่ยม ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติให้ยกเลิก
พระราชกฤษฎีกาที่ใด มีคประชุมสงภาฯ นั้น เรายอมรับแล้วว่บรรดา
พระราชบัญญัติที่ออกภายหลังวันที่ ๓ เมษายน นั้น เป็นอันใช้ได้จนกว่าจะ
มีการแก้ไข แต่บัดนี้รุ่งดีว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ไขต่อไปไม่ได้ รัฐบาลจึงได้เสนอ
ญัตติขึ้นมาใหม่ เพื่อขอแก้ไขบางตอน ทางสมาชิกผู้แทนราษฎรเห็นว่า
ตามทรัฐบาลเสนอขึ้นมา ยังไม่มีข้อที่เห็นด้วยทุกประการ จึงได้แปร

ญัตติของนายวิชาศฯ ซึ่งมีประเด็นข้อใหญ่อยู่ ๓ ประการ ฉะนั้นในการ
ดำเนินการพิจารณาขอให้สภาฯ วินิจฉัยค่าแปรญัตติที่เสนอขึ้นมาว่า รัฐ
บาลจะทำได้ไหม และถ้าจะเอาถอดถอนมาว่า จริงเท็จมีแค่ไหน
และควรเสนอมาพิจารณาเป็นข้อๆ ไป

นายติเรก ชัยนาม กล่าวว่่า ข้าพเจ้าขอรับรองคำกล่าวของรัฐมน
ตรี้ว่าการกระทรวงพระคลัง คือ ขอให้ดำเนินการพิจารณาโดยนำเอาพระ
ราชบัญญัติเดือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖
มาเป็นฐานพิจารณาต่อไป เพราะเราได้ลงมติในคราวประชุมตั้งกรรมา
ธิการเพื่อไปสำรวจและพิจารณากฎหมายว่า พระราชบัญญัติฉบับใด
สมควรเป็นพระราชบัญญัติใช้ ได้ ก่อนอนุมัติให้ ใช้ ได้ต่อไป ส่วนที่นาย
วิชาศฯ ว่าพระราชบัญญัติการเดือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๔๗๖ นั้นผิด แต่ความจริงสภาฯ ยังไม่ได้ลงมติเป็นแต่ให้
ส่งร่างจะถือเป็นฐานแห่งการพิจารณาไม่ได้ และตามที่นายตั้งฯ เสนอให้
ดำเนินการพิจารณาค่าระเบียบวาระนั้นข้าพเจ้าเห็นด้วย

นายตั้ง ศรีสัมวงศ์ เสนอขอให้พิจารณาญัตติของรัฐบาลก่อน
หม่อมเจ้าจรรณไวทยากร จรจรณ รัชสังว่า ตามระเบียบควร
เป็นเช่นนั้น

หลวงอรุณสารประสิทธิ์ กล่าวว่่า ตามมาตรา ๔ แห่งพระราช
บัญญัติให้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกาที่ได้ ปีคประชุมสภาฯ ที่ยอมให้บรรดา

กฎหมายที่ได้ออกโดยพระยามโน ฯ นั้นใช้ได้ไปพลางก่อนเท่านั้นมิได้
รับรองกิจการกระทำของพระยามโน ฯ เป็นแต่เพียงให้งานดำเนินไปชั่ว
คราว มีให้งานของรัฐบาลใหม่ขึ้นระงัก เมื่อมีผู้เสนอญัตติเช่นนั้น ก็ควร
ให้สภา ฯ พิจารณาว่ากฎหมายนั้นใช้ได้ไหม

หม่อมเจ้าวรรณโद्यากร วรวรรณ รับสั่งว่า การพิจารณาแก้ไข
ข้อขอให้ถอดเอาพระราชบัญญัติเด็กคง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๔๗๖ เป็นมรดฐานแห่งการพิจารณา

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ตามญัตติที่เสนอขึ้นมาให้ถอดอัน เห็น
จะต้องพิจารณาญัตติที่ต่อก่อน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ กล่าวว่า ที่พูดเกี่ยวกับวิธี
พิจารณาทางนั้น และขอรับรองตามที่นายแดง ฯ พูด และได้มีขอรับรองไว้
แล้ว ๔ ข้อ

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ที่จะพูดอย่างเกรงใจ ฉะนั้นเป็นปัญหาที่
ยุ่ง คือ ได้มีการอภิปรายกันมีพวักทว่าเมื่อรัฐบาลขึ้นมามีคนไปมีผู้เสนอ
แปรญัตติเช่นนายวิฑาฯ เป็นต้น แล้วต่อมาได้มีการอภิปรายกันทาง
นายวิฑาฯ ก็ได้ยื่นญัตติขึ้นมาใหม่ซึ่งเป็นปัญหาข้อคดีและนายจรูญ ณ
บางช้าง ได้ขอถอนญัตติของตน นายแดง ศรีสัตมวงศ์ ได้เสนอให้พิจารณา
ตามระเบียบตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการเสนอและรัฐมนตรีว่าการ
การกระทรวงพระคลังได้แถลงเหตุผลในการที่จะได้หรือเสีย ฉะนั้นปัญหา

สำคัญว่า ญัตติที่เสนอมานจะเป็นคำแปรหรือปัญหาข้อใด ถ้าเป็นคำแปรญัตติจะได้เป็นไปอย่างหนึ่ง ถ้าเป็นปัญหาข้อใดก็ยังไม่ลงมติแต่เพื่อให้ที่ประชุมวินิจฉัยข้าพเจ้าขออ่านญัตติของนายวิจิตร โสธานนท์ ให้ที่ประชุมฟังดังนี้

“กราบเรียน ท่านผู้เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอเสนอญัตติให้สภาฯ นัดมติยกเด็กพระวรวงศ์เธอ กิ่ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ นั้นเสีย และถ้าสภาฯ จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมแล้วขอให้ใช้พระวรวงศ์เธอ กิ่ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แทน ถ้าจะแก้ไขอย่างใดก็เป็นไปตามมาตราที่จะเสนอ

นายวิจิตร โสธานนท์”

แต่ประธานสภาฯ กล่าวคือไปว่า ทางฝ่ายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดมการกับนายเจ้ ค่ำมวงศ์ เข้าใจว่าเป็นคำแปรญัตติจึงขออธิบายถึงลักษณะของคำแปรญัตติ และปัญหาข้อใดให้ที่ประชุมฟัง เพื่อเข้าใจกันดี ดังนี้ “หมวด ๕ การแปรญัตติ ข้อ ๓๒ วิธแปรญัตติอาจทำได้ ด้วยประการเหล่านี้ ก. ตัดคำ ข. เติมคำ ค. ตัดคำและใช้คำอื่นแทน ง. ตัดคำออกทั้งหมด และให้คำอื่นแทนโดยความอย่างเดียวกัน ข้อ ๓๗ คำแปรนั้นจะขอแปรอีกชั้นหนึ่งก็ได้และจะขอแปรคำแปรต่อไปอีกก็ได้ ข้อ ๓๘ ถ้าที่ประชุมกรรมการไม่เห็นชอบคำแปรซึ่ง เสนอขึ้น และปรึกษาให้ตกไปไซ้ให้ประธานนำเอาญัตติเดิมขึ้นลงเป็นปัญหาให้ลงมติ” ฝ่ายที่เห็นว่าเป็นคำ

แปรญัตติข้อพิจารณาอยู่ ๓ ข้อ มีฝ่ายที่เห็นว่าเป็นปัญหาข้อดี พระยา
นิติศาสตร์ ฯ แต่ก่อนเป็นปัญหาของรัฐบาลจึงขอให้ลงคะแนน มติว่า เป็น
ปัญหาข้อดีหรือแปรญัตติ

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ ทรงแถลงว่า ขออย่าเพื่อง
มติ ด้วยขอแรงว่าญัตติเหล่านี้ยังไม่มีการอภิปรายกัน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ แถลงว่า ญัตตินั้นตรงกับ
ภาษาอังกฤษว่า Motion คำแปรญัตติตรงกับภาษาอังกฤษว่า Amend-
ment ส่วนปัญหาข้อดีคือปัญหาที่ขอร้องอย่าเพิ่งให้ลงมติก่อน ที่เป็นวิธี
ของ Parliament อังกฤษ และขอให้อ่าน ข้อ ๓๔ แห่งข้อบังคับสภา
กรรมการของคมนตรี

ประธานสภาฯ ได้อ่านข้อ ๓๔ ให้ ทพระชุมฟังดังนี้ “ญัตติตอน
ใดที่ผ่านพ้นไปจนถึงได้ปรึกษาหรือยกขึ้นปรึกษาคอนหลังแล้วนั้นจะยื่น
ไปขอแปรอีกไม่ได้เว้นไว้แต่เมื่อปรึกษาทางญัตติอีกครั้งหนึ่ง”

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ แถลงว่า นี้ก็ชัดเจนดีแล้ว
ประธานสภาฯ กล่าวว่ ตามที่เสนอนักเป็นคำแปรญัตติของนาย
วิชาญ ฯ ซึ่งเป็นฉบับที่ ๔

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ รับสั่งว่า ปัญหาข้อดีจะตัด
ปัญหาเดิมไม่ได้แต่ระงับปัญหาเดิมโดยยังไม่ลงมติได้

ประธานสภาฯ กล่าวว่ ที่ยังไม่ได้มีการอภิปรายกัน

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ รับสั่งว่า ถ้าตามข้อบังคับแล้ว คำกล่าวของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการก็ถูก ถึงแม้จะทำได้ โดยคะแนนเสียงฝ่ายข้างมากต้องมีจำนวนถึง ๓ ใน ๕ แต่ตามข้อบังคับว่าข้างมากทำได้และควรเป็นไปตามระเบียบ ของ Parliament แต่ก่อนลงมติพิจารณาปัญหาของนายวิถาค์ ฯ โดยจะถือว่าเป็นปัญหาข้อใดหรือคำแปรญัตติก็ตามคำแปรญัตติของสมาชิกที่ได้เสนอไว้แล้วมี ๓ ระเบียบคือของนายวิถาค์ ฯ นายดิเรก ฯ และนายจรูญ ฯ และคำแปรระเบียบที่ ๔ ของนายวิถาค์ ฯ ถ้าจะมีสมาชิกเสนอแปรญัตติอีกก็เรียง เข้าระเบียบ ค่อยไปเราก็จะได้เริ่มต้นอภิปรายกัน

นายเล้ง ศรีสอมวงศ์ กล่าว ว่า ตามที่ท่านวรวรรณ ฯ รับสั่งนั้นไม่ถูก จึงขอเสนอให้พิจารณาคำแปรญัตติก่อน

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ ทรงตอบว่า ที่เสนอให้พิจารณาศาญัตติที่ ๓ ก่อนก็เพราะมีในระเบียบวาระแล้ว

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ แถลงว่า มีข้อ ๓๘ คือ ให้พิจารณาคำแปรญัตติก่อน

ประธานสภา ฯ กล่าว ว่า ในเรื่องเหล่านี้แต่ที่ประชุมจะวินิจฉัย

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ รับสั่งว่า ในเนื้อเรื่องเรายังไม่ได้ปรึกษา ประธานสภา ฯ กล่าว ว่า อภิปรายกันบ้างแล้ว

พระสุธรรมวิวินิจฉัย กล่าว ว่า ที่เสนอว่าเป็นคำแปรญัตติก็ตามก็ควรพิจารณาไปตามระเบียบ เมื่อพิจารณาไปก็ให้คนดูว่าข้อไหนสำคัญ

ส่วนปัญหาข้อถัดขึ้นมา ก็เพราะพระราชบัญญัติการเด็กดง พ.ศ. ๒๔๗๕
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ สามีก็เห็นว่าควรแก้ไขเด็ก
หรือไม่ ทางกรมการเห็นว่าควรแก้ไข

หลวงประดิษฐไพเราะ กล่าวว่าจะถือว่าเป็นปัญหาข้อต่อหรือคำ
แปรญัตติผิดก็เท่ากันก่อนที่จะพิจารณาว่า เป็นปัญหาข้อต่อ หรือ คำแปรญัตติ
ก็ได้มีการอภิปรายกันมามากแล้วทั้งชุดเงิน จึงเห็นว่าเป็นเวลาดังมติได้แล้ว
ว่าตามญัตติของนายวิชาศ.ฯ ทำได้ไหม

พระสุธรรมวิจิตร กล่าวว่าจะเข้าใจว่าญัตติที่นายวิชาศ.ฯ ได้
ยื่นก็ประสงค์ให้พิจารณาพระราชบัญญัติการเด็กดง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไข
เพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ เมื่อที่ประชุมพิจารณาจนมติให้ยกเด็กแล้ว
ก็พิจารณาตามพระราชบัญญัติการเด็กดง พ.ศ. ๒๔๗๕

ประธานสภาฯ กล่าวว่าจะเมื่อจะยกพูดค้างอยู่ถึงปัญหาข้อต่อหรือ
คำแปรญัตติผู้เกี่ยวข้องกันสองฝ่าย ขอคนที่ว่ากฎหมายนั้นมประโยชน์สมควร
แก้ไขอย่างไร ตามวิธีพิจารณาคงพิจารณาก่อนแล้วจึงถึงปัญหาในใจ
ความที่จะแก้ไขต่อไป ถ้ามีผู้ใดพูดออกหรือถ้าเห็นว่าผิด ก็ขอให้คำนึง
ฉะนั้นประเดี๋ยวจะลงมติ

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ รับสั่งว่า ที่พูดนี้เพื่อให้
สมาชิกรู้สึก และให้เป็นระเบียบแต่ถ้าถึงกันถึงพิจารณาก็จะกินเวลาดานาน
ถึงแม้จะตกลงกันไปอย่างไร ควรให้โอกาสนายวิชาศ.ฯ แสดงความคิดเห็น

ข้าพเจ้าอยากจะแนะนำให้ยอมพิจารณาญัตติของนายวิฑิตฯ แม้จะเรียกว่าคำ
แปรญัตติหรือปัญหาข้อตกก็ตาม

นายวิฑิต โอสถานนท์ กล่าวว่ ญัตติที่เสนอนั้น จะถือว่เป็น
ปัญหาข้อตกหรือคำแปรญัตติไม่กัคค่าน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ กล่าวว่ เป็นคำแปรญัตติ

(Amendment)

ประธานสภาฯ กล่าวว่ ปัญหาข้อแรกมีว่ ญัตติของนายวิฑิตฯ
นั้นเป็นปัญหาข้อตกหรือคำแปรญัตติซึ่งที่ประชุมจะต้องวินิจฉัย

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ รับสั่งว่ ขอแนะนำนายวิฑิตฯ
ให้เรียกเอาเอกสารจากท่านประธานฯ มาพิจารณาตว่เป็นคำแปรญัตติหรือ
ไม่ก่อน และขอให้ที่ประชุมพิจารณาเอกสารนั้นก่อนลงมติ

นายวิฑิต โอสถานนท์ ได้เสนอขอให้เรียก ญัตติที่เสนอใหม่ว่คำ
แปรญัตติ

ประธานสภาฯ ขอให้ที่ประชุมพักการพิจารณา ๓๐ นาที

ครนเวลา ๓๓.๑๕ นาฬิกา ประธานสภาฯ ได้เรียกประชุมต่อ

นายวิฑิต โอสถานนท์ กล่าวว่ ตามที่ได้มีการอภิปรายกันได้ดี
ขตยู่ที่ญัตติของข้าพเจ้าซึ่งเสนอให้ ใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ.
๒๔๗๕ และเมื่อได้ ไต่เถียงกันมานานแล้ว ฝ่ายข้างมากเห็นว่ควรให้ก่อน

และฝ่ายรัฐบาลจะยอมให้แก้ไข ฉะนั้นข้าพเจ้าขอถอนญัตติอันหลังของ
ข้าพเจ้าซึ่งจะเรียกว่าคำแปรญัตติหรืออะไรก็ตาม

ประธานสภาฯ กล่าวว่า นายวิชาศ โอสถานนท์ ได้ขอถอนญัตติ
ฉบับหลังโดยให้พิจารณาตามคำแปรญัตติเดิม ผู้ใดจะคัดค้านหรือไม่
ถ้าผู้ใดเห็นด้วยในการที่จะยอมให้ถอนญัตตินั้นก็ขอให้ลงมติ ไม่มีผู้ใด
คัดค้านและที่ประชุมทั้งหมดได้ลงมติให้ถอนได้

ประธานสภาฯ กล่าวว่า บัดนี้จะต้องพิจารณาตามเดิม คือญัตติ
ที่ ๓ ของรัฐบาล

นายเตียง ศิริสุขวงศ์ กล่าวว่า ญัตตินายวิชาศฯ ที่เสนอเดิมไม่ได้
ถอน ถอนแต่ที่ยื่นครั้งหลัง

เลขาธิการสภาฯ อ่านญัตติเดิมของนายวิชาศฯ ให้ที่ประชุมฟัง ดังนี้

๓๕๐.๔ ถนนสี่พระยา

วันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๖

กราบเรียน ท่านเจ้าพระยาพิชัยญาติ ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอเสนอแปรญัตติในญัตติที่ ๓ ซึ่งนายกรัชมณฑลเป็นผู้
เสนอดังต่อไปนี้

๓. ความในข้อ ๓ ที่ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรเสียค่า
ธรรมเนียมเป็นจำนวนเงิน ๓๐ บาทเท่านั้น ขอแก้เป็นจำนวนเงิน ๕๐ บาท

๒. ความนอกเหนือให้ถือตามพระราชบัญญัติเด็กต่ง พ.ศ. ๒๔๗๕

ทุกประการ

๓. ตามญัตตินี้ ไม่มีข้อความกล่าวถึงอายุของผู้ที่มีสิทธิออกเสียง
เด็กต่งด้วย ถ้าญัตตินี้คงถึงความช้อนด้วยแล้ว ข้าพเจ้าขอให้บุคคล
ทุกคนที่บรรลุนิติภาวะ มีสิทธิออกเสียงทุกคน

ควรมีควรวแต่จะโปรด

(ลงนาม) นายวิลาศ โอสถานนท์

ญัตติของนายดิเรก ชัยนาม

“สภาผู้แทนราษฎร”

วันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๖

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ด้วยตามญัตติของท่านนายกรัฐมนตรีเรื่องพระราชบัญญัติการเด็ก
ต่ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๖ นั้น ข้าพเจ้าขอเสนอแปร
ญัตติในมาตรา ๗ มาตรา ๙ ซึ่งว่าด้วย อายุสำหรับผู้สมัครรับเลือก
ต่งเป็นตัวแทนราษฎรที่กำหนดไว้ ๓๐ ปี ให้เป็น ๒๓ ปีขอท่านได้โปรดนำ
ความขึ้นกราบเรียนท่านประธานแห่งสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเสนอต่อที่ประ
ชุมสภาฯ ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) ดิเรก ชัยนาม

ญัตติของนายจรรยา ฌบางช้าง

วันที่ ๒๗ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๗๖

กราบเรียน ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอเสนอญัตติเพิ่มเติมจากญัตติ ๓ ของท่านนายกรัฐมนตรี
ได้เสนอไว้ดังต่อไปนี้ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก
ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๖ มาตรา ๗ อนุมาตรา (๓) ซึ่งแต่เดิมมีคำ
ว่า "มีอายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์แล้ว" ขอแก้เป็นว่า "มีอายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์
แล้วแต่วันแต่ผู้ได้รับประกาศนียบัตร หรือปริญญาชั้นอุดมศึกษาหรือเทียบช
นอุดมศึกษาและมีอายุครบ ๒๕ ปี ทั้งนี้ให้นำหลักฐานดังกล่าวไปแสดงต่อ
กรรมการอำเภอขึ้น ๆ แล้วด้วย"

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

ลงนาม ร.ท. จรรยา ฌบางช้าง ผู้เสนอญัตติ

ประธานสภาฯ กล่าวว่า เรื่องอายุเป็นปัญหาสำคัญ

หม่อมเจ้าวรรณโทยากร วรรณ ทรวงรับสั่งว่า อายุควรเอาไว้
พิจารณาตอนท้าย ส่วนเรื่องเงินค่าธรรมเนียมพอตกลงกันได้ อนึ่งขอ
แจ้งต่อที่ประชุมถึงเรื่อง เงินค่าธรรมเนียมด้วยในเวลานี้ได้ทราบว่ามีข้อ
มีผู้สมัครทางกรมการจึงไม่ได้กำหนดจำนวนลงไป เป็นแต่กล่าวว่า คว
รเสียค่าธรรมเนียมพอสมควร ทางรัฐบาลจึงกำหนดเอา ๓๐ บาท

นายวิชาศ โอสถานนท์ กล่าวว่า ในเรื่องเงินค่าธรรมเนียมที่ข้าพเจ้า
เสนอขอให้เอา ๕๐ บาทก็เพื่อจะให้ขึ้นไปตามพระราชบัญญัติฉบับเดิม

และเห็นว่าผู้สมัครเป็นผู้แทนราษฎรสมควรเสียเงินค่าธรรมเนียม ๕๐ บาท
ก็เพราะประสงค์จะแต่งตั้งผู้แทนราษฎรเป็นผู้หลักฐานมั่นคงมีฉันทน์ใครที่
อยากจะได้สมัครเป็นผู้รับเลือกคงเป็นผู้แทนราษฎร ซึ่งมีเงินนิดหน่อยก็ไม่ได้
แต่คงจะเห็นอย่างไรก็แล้วแต่ที่ประชุม

นายมังกร ดำเนิน กล่าว ว่า ในเรื่องเงินค่าธรรมเนียม ข้าพเจ้า
เห็นว่าไม่ควรเอาเลย เช่น บางคนไม่มีเงินแต่มีบุญญาดี และมีคนครั้งแรก
จึงเห็นว่าไม่ควรเอาเงินค่าธรรมเนียมเลยเป็นดี ที่จะเกยงเอาเงิน
แต่ผู้ไม่มีเงินจะไม่มีโอกาสสมัคร

นายติเรก ชัยนาม กล่าว ว่า ตามที่ฝ่ายรัฐบาลเห็นชอบ ข้าพเจ้าเห็น
ว่าชอบแต่ถ้าไม่เอาเลย รัฐบาลจะต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก เช่น เงินค่าพิมพ์
บัตร และเงินค่าทำหีบบัตรออกเสียง เป็นต้น

หม่อมเจ้าจรรณไวทยากร จรจรณรับสั่งว่า ในฐานะที่เป็นกรรมาธิการ
เห็นว่าควรเรียกค่าธรรมเนียม ส่วนค่าธรรมเนียมของนายติเรก ว่า รัฐบาลจะเอา
ไปเพื่อจ่ายค่าใช้สอยของรัฐบาลนั้นความจริงจะรักษาประโยชน์สำคัญของ
ราษฎรและขอเสนอด้วยว่า ถ้าไม่เก็บเงินค่าธรรมเนียมแล้ว ผู้แทนอาจจะไป
ดองๆได้ นานาประเทศเขาก็เก็บ เพื่อบ่งกันไม่ให้มาดองเงิน ฉะนั้นใน
หลักการจึงควรเก็บ แต่จำนวนนั้นจะลดเนื่องจากเศรษฐกิจตกต่ำหรือ
อย่างไรอีกเรื่องหนึ่ง

ประธานสภาฯ กล่าว ว่า เรื่องเงินค่าธรรมเนียมของผู้สมัครรับเลือก
คงเป็นผู้แทนราษฎรนี้ ได้มีการอภิปรายกันและมีผู้แปรญัตติแตกต่างกัน

เป็น ๓ ทาง คือ นายมังกรฯ ว่าไม่ควรเก็บ นายติเรกฯ ว่าควรเก็บ ๓๐ บาท
 และนาย วิภาศฯ ว่าควรเก็บ ๕๐ บาท จึงขอให้ที่ประชุมลงมติว่าจะควร
 เรียกหรือไม่ถ้าผู้ใดเห็นว่าไม่ควรก็ขอให้ลงคะแนนมติ มีนายมังกรฯ ผู้เดียว
 ลงคะแนนมติว่าไม่ควรเสีย ประธานสภาฯ กล่าวต่อไปว่า เป็นอันว่าที่
 ประชุม เห็นว่าควรเก็บ ฉะนั้นปัญหาต่อไปมีว่า จะเรียก ๓๐ บาท หรือ
 ๕๐ บาท ถ้าที่ประชุมเห็นว่าควรเก็บ ๕๐ บาท ก็ขอให้ลงคะแนนมติ มี
 สมาชิก ๘ นายที่ลงคะแนนมติว่าควรเก็บ ๕๐ บาท และประธานสภาฯ
 กล่าวต่อไปว่า ถ้าที่ประชุมเห็นว่าควรเก็บ ๓๐ บาทก็ขอให้ลงคะแนนมติ มี
 สมาชิก ๒๖ นายที่ลงคะแนนมติว่าควรเก็บ ๓๐ บาท ส่วนสมาชิกนอก
 นั้นไม่ลงมติดังใด ประธานสภาฯ กล่าวต่อไปว่า เป็นว่าที่ประชุม
 ลงมติเห็นชอบตามที่รัฐบาลเสนอมาคือให้เรียกค่าธรรมเนียมเป็นจำนวน
 เงิน ๓๐ บาท

ประธานสภาฯ กล่าวต่อไปว่า บัดนี้จะได้พิจารณาต่อไปถึงเรื่อง
 อายุ

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ ทรงรับสั่งว่า ในการพิจารณา
 เรื่องนี้ ควรแบ่งออกเป็น ๓ พวก คือ

๑. อายุของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
๒. อายุของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนตำบล
๓. อายุของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร

ในข้อ ๑ อายุของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งนั้น ควรจะ
 แกะไขจาก ๒๕ ปี ซึ่งกฎหมายได้บัญญัติอยู่เดี๋ยวนี้หรือไม่ คณะ

กรรมการเห็นว่าควรตั้งเป็น ๒๓ ปี เพราะเป็นอายุซึ่งพ้นกำหนด
 รัฐบาลทหาร อนึ่งการศึกษาของเรายังไม่แพร่หลาย ฉะนั้นผู้ที่
 ออกจากโรงเรียนมัธยมจึงเป็นผู้ที่ยังไม่คงแก่เรียน เมื่อให้รัฐบาล
 ทหารเสียก่อนย่อมได้รับความอบรมและ การศึกษาพอจะเข้าใจกิจการค
 ณะ ฉะนั้นทางฝ่ายกรรมการจึงได้กำหนดอายุ ๒๓ ปี เพราะเห็นว่า
 สมควร ทางรัฐบาลเห็นว่าบัญญัติควรปล่อยไว้ เพราะคราวนี้
 เกรงว่าจะทำไม่ทัน ด้วยจะต้องทำบัญชีทั้งหญิงชาย ถ้าแก้ไข
 คำสั่ง เกรงว่าคำสั่งที่แก้ไขจะไปท้าวพระราชาณาจักรไม่ได้ และ
 เป็นการยุ่งยากในการแก้ไข ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
 จะชี้แจงถึงเรื่องที่ว่าถ้าแก้ไขแล้ว จะทำไม่ทัน ฉะนั้นในตอนท้ายแห่ง
 ญัตติที่เสนอก็จึงบอกว่า “เป็นการทดลองชั่วคราว” และหลักอายุ
 ที่จะใช้ทั่วไปจึงเปิดไว้ก่อน นี่เป็นปัญหาข้อ ๓ ทางฝ่ายรัฐบาลเห็น
 ว่าจะจัดการไม่ทัน จึงขอให้ไปแก้ไขที่หลัง ส่วนอะไรที่เกี่ยวกับผู้แทน
 ราษฎร ซึ่งเป็นส่วนน้อยรัฐบาลรับจะแก้ไขให้ได้ จึงเสนอให้พิจารณา
 เป็นตอนๆ คือ ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งก่อน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ แถลงว่า ขอให้พิจารณา
 ตามคำแปรญัตติข้อ ๓ ของนายวิเศษฯ ก่อน คือ อายุของผู้มีสิทธิออก
 เสียงเลือกตั้ง (Voter)

ประชาชนสภาฯ กล่าวว่า อยากจะทำความเข้าใจกันก่อน

นายวิชาศ โอสถานนท์ กล่าววา ตามที่เสนอนิติบัญญัติข้อ ๓ นั้น มีความว่า "ตามนิติบัญญัติไม่มีข้อความกล่าวถึงอายุของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งด้วย ถ้านิติบัญญัตินั้นคลุมถึงความชอบด้วยแล้ว ข้าพเจ้าขอให้บุคคลทุกคนที่บรรพชนิติภาวะมีสิทธิออกเสียงทุกคน" กรณีดังกล่าวต่อไปว่าผู้ที่มีสิทธิออกเสียงทำไมเราต้องกำหนด ๒๕ ปี

ประธานสภาฯ ถามนายวิชาศฯ ว่าอายุเท่าไรควรกำหนดเสีย

นายวิชาศ โอสถานนท์ แสดงวา เพื่อเคารพขอให้แปรเป็น

๒๐ ปี

หลวงแสงนิติศาสตร์ กล่าววา ก่อนที่ได้อภิปรายกันว่าควรเปลี่ยนหรือไม่ขอเสนอว่าก่อนที่พิจารณาในเรื่องนี้ ขอให้ที่ประชุมพิจารณาความสามารถของเจ้าหน้าที่ก่อนว่าทำได้หรือไม่ ในเรื่องนี้ได้หาความรู้เพื่อมาแถลงให้ที่ประชุมฟัง ข้าพเจ้าได้ถามเจ้าหน้าที่ที่มาว่าถ้ามีการแก้ไขจะมีข้อข้องเพียงไร เจ้าหน้าที่ได้ตอบว่า ครั้งแรกทางการได้มีคำสั่งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ พอออกพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ทางการก็ได้สั่งอีก คือ ได้สั่งให้ไปสำรวจว่าผู้ที่มีอายุเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้เท่าไร ถ้าแก้แล้ว เกรงว่าไม่ทันเวลาเพราะจะไม่ทันเวลาดีกว่าที่นี้จะตก ดงและ ออกประกาศเป็นกฎหมายได้ และกว่ากระทรวงมหาดไทยจะสั่งไปยังจังหวัด ซึ่งทั้งพระราชอาณาจักร มีถึงเจ็ดสิบจังหวัด และจังหวัดยังจะต้องสั่งไปยัง

อำเภอซึ่งมีจำนวนเกือบร้อยกว่าอำเภอ และทางอำเภอซึ่งจะต้องส่ง
ไปยังตำบลซึ่งมีจำนวนสี่พันเก้าร้อยเศษตำบล ฉะนั้นเข้าใจว่าคงทำ
ไม่ทัน นอกจากนั้นยังมีการเสียหายอีกมาก ถ้าให้ทำให้ทันภายในกำหนด
นี้ และเมื่องานแบบ งานใหม่ก็ต้องเร่งกัน คนที่มีอยู่แต่ยังไม่พอ ก็ต้อง
จ้างเพิ่ม ถ้าจะแก่ในเรื่องอายุเข้าใจว่าทำไม่ทัน ถ้าให้ความแน่นอนขอ
ขอให้ถามมหาดไทย ถ้าทำได้ก็ทำต่อไป

นายวิชาศ โอสถานนท์ กล่าวว่่า เมื่อทอดวงแสง ฯ ชี้แจงแล้ว
อยากฟังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยชี้แจงก่อน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แถลงว่่า การเปลี่ยนอายุ
นี้ จะกำหนดกันเท่าไรไม่รู้จักเลย ถ้าที่ประชุมเห็นพร้อมกันว่าควรแก้เป็น
ว่าให้ถืออายุบรรณคดีภาวะ ข้าพเจ้าก็ไม่ขัดข้อง ขอสำคัญมีอยู่ว่าจะทำ
ไม่ทันตั้งทอดวงแสง ฯ กล่าวว่่า ไม่ใช่สิ่งทีกรุงเทพร ฯ ยังต้องตั้งสมุหเทศา
ภิบาล เจ้าเมือง อำเภอ จนถึงกำนัน ถ้าเจ้าพนักงานทำการพลาด
ไปโดยไม่มีเจตนาที่ดี เมื่ออยู่ในพระราชบัญญัติแล้ว ก็จะต้องถูกปรับ
จนถึงเข้าคุกเจ้าหน้าที จะต้องระวังถ้าพลาดก็เสียหายขอ สำคัญก็คือ
มีมือทำไม่ทัน

พระสุธรรมวิจิตรชัย กล่าวว่่า อยากทราบว่่า บัญชีได้ทำไปถึง
ไหน เพราะตามระยะก่อนว่าจะทำในเดือนมิถุนายน ครนมาครงนอก
จึงให้แสดงบัญชีว่าทำบัญชีไปเสร็จแล้วเพียงใด

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตอบว่า ครั้งก่อนเจ้าหน้าที่ได้ตั้งไปตามพระราชบัญญัติเด็อกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ และจะทำได้ตัดยหรือไม่ ไม่ทราบ เพราะไม่ได้มีการสอบสวน พอมีกฎหมายใหม่สั่งตั้งใครที่ทำไม่แล้วก็ทำใหม่ และใครที่ทำแล้วก็ต้องทำใหม่

หลวงแดงนิติศาสตร์ กล่าวว่า เพื่อยากรู้เจตนา ขอแถลงว่าตามหนังสือพิมพ์หลายฉบับ ได้มีประกาศรับผู้สมัครรับเด็อกตั้ง เป็นผู้แทนตำบลแล้ว

พระสุธรรมวิจิตร กล่าวว่า ปัญหาเรื่องอายุ ไม่มีข้อสำคัญเรื่องที่หลวงแดงฯ กล่าวนั้นก็ไม่มีหลักฐานอะไร กระทรวงมหาดไทยควรยื่นหลักฐานมาว่าครั้งแรกที่ได้ทำไปแล้วได้ผลอย่างไร และครั้งที่ ๒ นี้ได้ทำอย่างไร จึงขอเสนอให้ที่ประชุมในเดือนการพิจารณาไปเพื่อคอยฟังหลักฐาน ซึ่งจะได้ พิจารณากันเดี๋ยวจ

นายวิภาศ อดิถานนท์ กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอรับรองตามที่พระสุธรรมฯ กล่าว เพราะตามวันประกาศใช้พระราชบัญญัติเด็อกตั้งฉบับของรัฐบาลชุดก่อนนั้นตั้งวันที่ ๓๔ มิถุนายน และจนถึงวันนี้ไม่ถึง ๖๐ วัน เข้าใจว่าคงยังไม่ไปถึงไหน และก่อนวันที่ ๓๔ มิถุนายนได้ประกาศว่าให้ ใช้ตามพระราชบัญญัติ การเด็อกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ ฉะนั้นเชื่อว่าคงให้ ดำรงเด็อกตั้งแต่อายุ ๒๐ ปี ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงอยากทราบว่า เมื่อตั้งวันที่ ๓๔ มิถุนายน แล้วทำไมทำไมไม่ทัน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แถลงว่า การตั้งนั้น ตั้ง
เป็น ๒ ลักษณะ คือเจ้าเมืองคนใดเข้ามาตั้งด้วยวาจา และตั้งเป็น
ลายลักษณ์อักษร ถ้าจะตั้งกลับแล้วเกรงว่าเวลาจะไม่ทัน

พระสุธรรมวิจิตร ก่อว่า อยากให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทยตอบไปว่า เขาได้ทำบัญชีตามพระราชบัญญัติฉบับเดิมแล้ว
หรือยัง ถ้ายังจะได้ไม่มีปัญหา

หลวงอรุณสารประสิทธิ์ ถามว่า การตั้งด้วยปากนั้นตั้งเมื่อใด
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตอบว่า การตั้งด้วยวาจา
นั้น จะตั้งกันตั้งแต่ เมษายน และต่อๆ มาก็ได้ แต่อีกประการ
หนึ่งที่พระสุธรรมฯ ว่า ถ้าจะตอบไป และเวลากลับมานั้นเกรงว่าจะ
ไม่ทัน โดยสภาฯ จะเปิดไม่ทันในวันที่ ๓๐ ธันวาคม

หลวงวิจิตรวาทการ ก่อว่า ที่เป็นปัญหาอยู่เวลานี้ เป็น
ปัญหาข้อเท็จจริง ทางฝ่ายรัฐบาลและสมาชิกฯ จะให้เปิดสภาฯ
เร็วที่สุด แต่เวลานี้ทางรัฐบาลว่าถ้าถือเอาอายุ ๒๐ ปีแล้วจะได้เปิด
เร็ว แต่ทางสมาชิกก็ว่าทางเจ้าหน้าที่ได้ทำบัญชีไป มากแล้วไปตั้ง
กลับทำไม ฉะนั้นเวลานี้ไม่ใช่เถียงกันด้วยเรื่องอายุ กลายเป็น
ว่าเมื่อไรเปิดสภาฯ ได้เร็ว และทางสมาชิกเข้าใจว่า ถ้าถืออายุ ๒๐
ปีแล้วจะได้เปิดสภาฯ เร็วทันการ

นายวิชาศ โอสถานนท์ กล่าวว่ ตามที่หุดวงวิจิตรวาทการ
กล่าวนั้นข้าพเจ้าเห็นด้วย และควรถือที่ตำรวคตั้งแต่อายุ ๒๐ ปี แต่ที่
จะถือเขาเหตุผลของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยนั้น ยังไม่ได้
บ่งให้ชัดว่าทำไมทำไม่ได้ และคำสั่งให้ตำรวคตั้งแต่อายุ ๒๐ ปี
นั้นได้ออกมานานแต่คำสั่งของพระยามโนฯ นั้น เพียงวันที่ ๓๔ มิถุ
ยายน เช่นนั้นทำไมเราจะทำไม่ได้ เพราะได้ทำมาตั้งแต่เดือนธันวาคม
จึงน่าสงสัยว่า มีการพลิกแพลงหรือไม่เข้าใจตรงไหน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กล่าวว่ ไม่มีทางใดจะ
ตอบ เพราะการที่ทำกันไปแล้วเพียงไรนั้นไม่ทราบ และถ้าจะสอบ
อีกในเวลานี้เวลาไปมาไม่ทัน การมีแถวฆ่าเสียเป็นของง่าย แต่
ที่นี้จะกลับทำใหม่นั้นไม่ง่าย และตามคำสั่งเดิมนั้นไม่ใช่ทำเสร็จทุก
แห่งเมื่อสั่งไปใหม่ได้ชัดฆ่า และบางแห่งถึงฉีกกัม

หุดวงอรภดสารประสิทธิ์ ถามว่ ที่ตั้งในเดือนเมษายนนั้นยัง
สงสัย เพราะเวลานั้นได้ออกกฎหมายถึง ๓๓ ฉบับจะต้องคิดมาก
การสั่งด้วยวาจาอันคงเป็นบางจังหวัด แต่ตั้งด้วยจดหมายห่มุ่ นั้น
ตั้งกันเมื่อไร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตอบว่ เวลานี้ตั้งทั่วไป
แล้ว ถ้าจะมีไปสอบกันอีกก็กลัวว่าเวลาจะไม่ทัน คำสั่งเป็นหนังสือ
นั้นตั้งเมื่อออกกฎหมายแล้ว การสั่งด้วยวาจาอันตั้งกันก่อนเข้ารับ
ราชการ ซึ่งจำไม่ได้

หลวงอรรถดสารประสิทธิ์ ก่อว่า ในเรื่องนั้น ด้วยเหตุสุดตาม
ทางการที่ได้ทราบมาว่า คำสั่งฉบับแรกออกเมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม
พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งจะอ่านให้ที่ประชุมฟัง ดังต่อไปนี้

(สำเนา)

คราน้อยที่ ๑๕๒/๑๐๗๗๗ คำดำว่าการกระทรวงมหาดไทย
แผนกปลัดวัง วันที่ ๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕
เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ถึง สมุหเทศาภิบาลมณฑล (ทุก
มณฑล)

เนื่องด้วยจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้พระ
บัญญัติเด็กต้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ ในเร็ววัน

ตามความในร่างแห่งพระราชบัญญัตินั้น เมื่อได้ประกาศพระ
ราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งผู้แทนตำบล กรมการอำเภอจะต้อง
จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกผู้แทนตำบลในตำบลนั้นๆ ขึ้น
ไว้ โดยผู้มีชื่ออยู่ในสำมะโนครัวตำบลใด ก็มีสิทธิออกเสียงเลือก
ผู้แทนตำบลของตำบลนั้น ในการทำบัญชีรายชื่อดังกล่าว ให้ถือ
ตามทะเบียนสำมะโนครัว แต่จะต้องนำบัญชีรายชื่อนั้นไปประกาศ
ไว้ ณ สาธารณสถานภายในตำบล และสถานที่ซึ่งจะออกเสียงเลือก
ผู้แทนตำบล ก่อนถึงวันเลือกตั้งผู้แทนตำบลไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน
ส่วนราษฎรที่มีสิทธิออกเสียงเลือกผู้แทนตำบลนั้น จะต้อง
เป็นผู้นับถวายเป็นสมาชิก ดังนี้ คือ

๓. มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย แต่

ก. ถ้าบิดาเป็นชาวต่างประเทศ (เช่น บิดาเป็นจีนซึ่งเกิดในต่างประเทศแล้วมาอยู่และเกิดบุตรในประเทศไทย ดังนี้ แม้บุตรจะมีสัญชาติเป็นไทยตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๔๕๖ ก็ดี ก็ต้องอยู่ในเงื่อนไขตามข้อนี้) จะได้แต่งงานกับมารดาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม ต้องเป็นผู้ที่ได้เรียนหนังสือไทยจนได้ประกาศนียบัตรชั้นมัธยมศึกษา หรือได้รับราชการประจำการตามพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหารแล้ว หรือได้รับราชการแผนกอื่น ๆ ในตำแหน่งเสมียนพนักงานชั้น โดยมีเงินเดือนประจำแล้วไม่ต่ำกว่า ๕ ปี

ข. ถ้าเป็นคนต่างชาติมา เป็นไทย ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่กำหนดไว้ใน (ก) หรือได้อยู่ในพระราชอาณาจักรสยามเป็นเวลาดำเนินการนับแต่เมื่อได้แปลงชาติมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๑๐ ปี

๒. มีอายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์แล้ว

๓. ไม่เป็นบุคคลจิตถดถอย หรือ จิตดีพ่นเพื่อนไม่สมบูรณ์

๔. ไม่เป็นผู้ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลในขณะมีการเลือกตั้ง

๕. ไม่เป็นภิกษุสามเณรนักพรตหรือนักบวชในขณะมีการเลือกตั้ง

๖. ไม่ถูกศาลพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิออกเสียง

เพราะฉะนั้นให้ สหุเทศาภิบาลสั่งให้อำเภอจัดการสำรวจทะเบียนราษฎรในครัวที่มีอยู่ จัดทำร่างบัญชีรายชื่อเฉพาะผู้ที่เห็นว่ามีสิทธิออก

เสียงเด็กลูกแทนคำบดได้ตามนัยที่กล่าวแล้วนั้นจนเตรียมส่งนำไว้ โดย
แยกเป็นรายตำบล บัญชีให้ปรากฏนามและที่อยู่เฉพาะหมู่บ้าน หรือ
หมู่บ้านเท่าใดเพื่อว่า เมื่อถึงคราวประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ม การ
เด็กลูกผู้แทนตำบลแล้ว จะได้สะดวกในการที่จะได้คัดรายชื่อผู้มีสิทธิ
ออกเสียงนั้น ขึ้นตามแบบบัญชี ซึ่งกระทรวงมหาดไทย จะได้ส่งมาให้
ในภายหลัง พร้อมด้วยระเบียบการคำอธิบาย

(ตงนาม) พระยาศรีเสนา

ตงนามแทน

ประทับตราพระราชหัตถ์หมายมาเป็นสำคัญ ”

และกล่าวต่อไปว่า คำสั่งฉบับที่ ๒ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดมณฑล

(ฉ่านา)

ที่ ๒/๑๒๓๗

คำดำงาการกระทรวงมหาดไทย

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๕

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด (๗๐ จังหวัด)

ด้วยตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้ พระราช
บัญญัติการเด็กลูก พ.ศ. ๒๔๗๕ และกระทรวงมหาดไทยได้สั่งการมา
ยังมณฑล โดยท้องตราที่ ๒๐๓/๑๔๗๓๓ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ.
๒๔๗๕ แล้วนั้น แต่เพื่อเป็นการรวดเร็วขึ้น จึงได้สั่งระเบียบการ
พร้อมด้วยแบบพิมพ์ต่างๆ ดำหรับใช้ ในการนี้ส่งตรงมายังจังหวัด ดังมี

รายการแจ้งอยู่ในบัญชีส่งมาพร้อมหนังสือ ขอให้รับจัดการจ่ายระเบียบ
การ และแบบพิมพ์ให้ข้าเถอในจังหวัดนั้นได้รับโดยเร็ว เพื่อจะได้ ศึกษา
และเตรียมดำเนินการได้ทันที่ เพราะว่าพระราชกฤษฎีกาที่จะให้
ดำเนินการเดือกตั้งอาจจะประกาศใช้ในเร็ว ๆ นี้ เมื่อได้รับแล้วตอบ
ให้ทราบด้วย และถ้าแบบพิมพ์ใดไม่พอก็ให้ใช้กระดาษฟุดส์กับแทน

ขอแสดงความนับถือต่อท่าน

(ลงนาม) พระยาสุริยาดูวงศ์

ผู้รั้งตำแหน่งอธิบดีกรมพลำพัง”

และกล่าวต่อไปว่า คำสั่งฉบับที่ ๓ มีดังนี้

(สำเนา)

ตรา น้อยที่ ๖๓/๔๘๒๒

คำดำว่าการกระทรวงมหาดไทย

กองทะเบียน

วันที่ ๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๖

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ถึง (สมุหพระนครบาล และ สมุห
เทศาภิบาลทุกมณฑล)

ตามตราพระราชดำ น้อยที่ ๒๐๓/๓๔๗๓๓ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์

พ.ศ. ๒๔๗๕ สั่งคำอธิบายระเบียบการว่าด้วยการเดือกตั้งผู้แทนตำบล และ
ผู้แทนราษฎร ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติการเดือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ มา
เพื่อเป็นทางปฏิบัติ

มีต้นไทรทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเด็กบทบัญญัติภาค ๓ แห่งพระราชบัญญัติการเด็กกตัง พ.ศ. ๒๔๗๕ และได้ตราพระราชบัญญัติการเด็กกตัง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ขึ้นใช้แทนตั้งแจ้งอยู่ในราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๕๐ ตอนที่ ๒๓ ประจำวันที่ ๓๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๖ นั้นแล้ว เพราะฉะนั้นจึงได้ให้กรมมหาดไทยทำคำอธิบายในการเพิ่มเติมขึ้น ดังได้ส่งมาพร้อมกับตราฉบับรวม ๓ เล่มให้ส่งเจ้าหน้าที่ในมณฑลติดต่อเป็นระเบียบทางปฏิบัติการสืบไป

(ลงนาม) พระยาอุดมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์
ประทับตราพระราชสั่งให้น้อยมาเป็นสำคัญ

และจดจำคือไปว่า คำสั่งฉบับที่ ๔ มีดังนี้

(ดำเนิน)

ที่ ๓/๒๔๔

คำสั่งว่าการกระทรวงมหาดไทย

วันที่ ๓๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๖

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครและธนบุรี

ตามหนังสือที่ ๒/๓๓๗ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๕ นำส่งคำอธิบายระเบียบการพร้อมด้วยแบบพิมพ์ในการเด็กกตังมาให้

มีต้นไทรทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเด็กบทบัญญัติภาค ๓ แห่งพระราชบัญญัติการเด็กกตัง พ.ศ. ๒๔๗๕ และได้ตราพระราชบัญญัติการเด็กกตัง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ขึ้นใช้แทน

คณะกรรมาธิการไทยจึงได้ทำคำอธิบายในการที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยยอห์น ดัง
ที่กระทรวงมหาดไทยได้สั่งการมายังมณฑลโดยตราพระราชสำนักที่
๖๓/๕๙๒๒ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ แล้ว แต่เพื่อเป็นการรวบรัด
ให้เร็วขึ้นจึงได้สั่งระเบียบการเด็กดองผู้แทนตำบลและผู้แทนราษฎรแก้ไข
เพิ่มเติมโดยย่อตรงมายังจังหวัดพร้อมด้วยหนังสือแนบ ๓๒ เล่ม ขอให้รับ
จัดการจ่ายไปให้อำเภอและกิ่งอำเภอในจังหวัดนั้นได้รับโดยเร็ว เพื่อจะได้
ศึกษา และเตรียมดำเนินการให้ถูกต้อง และทันเวลาที่เมื่อได้รับแจ้งตอบ
ให้ทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือมายังท่าน
(ลงนาม) พระยาสุริยานุวงศ์
ผู้รั้งตำแหน่งอธิบดีกรมมหาดไทย

ครั้นแล้วกล่าวต่อไปว่า ระยะเวลาแต่วันที่ ๓๕ กรกฎาคม ถึงวันที่
๓๓ เพียง ๓๗ วันและตามทางใต้ส่วนว่าถ้าแก้ไขให้เป็นไปตามกฎหมาย
ใหม่จะลำบากขึ้น อนึ่งถ้าให้เป็นไปตามกฎหมายเดิมซึ่งต้องประกาศ
๓๐ วัน แต่ตามกฎหมายพระยามโนฯ ใช้วันประกาศ ๕๐ วันฉะนั้นถ้า
ใช้ตามกฎหมายเดิมได้กำไร ๒๐ วันและคิดเวลาที่ขยับเขยื้อนไปจนถึงวันออก
ประกาศเป็นกฎหมายคงไม่เกิน ๖ วัน หรือจะลดวันประกาศลงเพียง ๒๐ วัน
ก็ได้ และมีทางแก้อีกทาง คือ โทรเลขไปยังทุกมณฑลว่าให้ใช้ตามกฎหมาย
เดิม เพราะบัญญัติมาแล้ว หรือถ้าหากว่าอำเภอและจังหวัดจะได้สำรวจ

ทำบัญชีอายุตามกฎหมายใหม่ คือตั้งแต่ ๒๕ ปีขึ้นไปแล้วแต่แรกให้ทำ
เพิ่ม คือ ตั้งแต่อายุ ๒๐ ปีถึง ๒๕ ปี แต่อย่างไรก็ดีชัวยุทธระยะเวลาท่านคง
ยังไม่ได้จัดทำ

นายวิชาญ โอสถานนท์ กล่าวว่า ถ้าเช่นนั้นตามหลักฐานที่หลวง
อรรรถสาร ฯ แสดงก็ถูกต้อง คือ ได้มีคำสั่งวันแรกแต่กำขับ แต่ส่วน
คำสั่งที่เดิมมีวันที่ ๕ กรกฎาคม กับวันที่ ๑๕ กรกฎาคม จึงเห็นว่าเรา
มีเวลาพอ สำมะโนครัวของเรามี และส่งทางโทรเลขด้วย กฎหมายเดิม
อ่านเข้าใจ และนอกจากนั้นยังได้มีปรากฏว่า ฉะนั้นจึงขอให้คิดให้มาก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตอบว่า ที่สั่งใหม่นั้น เป็นแต่
สั่งเป็นพิธีเท่านั้นที่ทำบัญชีแต่ก่อนจะได้ทำกับทุกอำเภอหรือไม่ ไม่ทราบ
ถ้ากลับสั่งไปใหม่ให้ทำตามเดิมเกรงว่าจะไม่ทัน บัญชีอายุท่านนั้น

หลวงอรรรถสารประสิทธิ์ กล่าวว่า ระยะเวลาที่สั่งตามกฎหมายเดิม
เป็นเวลาดัง ๕ เดือน ระยะเวลาตามกฎหมายใหม่ออกที่ประกาศเมื่อวันที่ ๑๕
จนถึงวันที่ ๒๐ มิถุนายน เพียง ๖ วันเท่านั้น

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตอบว่า ที่สั่งใหม่นั้น เขา
กันก่อนที่กฎหมายใหม่ออกประกาศ แต่ปัญหาเวลานอนอยู่ที่ว่า ทำขึ้นใหม่
ถ้าทำได้ไม่รังเกียจ

นายเจ็ง ศรัตมวงศ์ กล่าวว่า เรื่องอายุของผู้มีสิทธิออกเสียงที่
อภิปรายกันนั้นฝ่ายรัฐบาลก็ไม่แย้ง แต่โต้แย้งกันว่าจะทำขึ้นหรือไม่ ฝ่าย

สันนิษฐานว่าควรจะทำทันทีแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
 แย้งว่าจะทำไม่ทัน อ้างว่าบางอำเภอคงฉีกบัญชีเก่าเสียบ้างและควรถืออายุ
 มากจะไม่เสียผล เมื่อฟังดูตามนิตยสารแต่วันที่ ๖ ธันวาคมจนถึงวันออก
 กฎหมายใหม่ มีเวลาเตรียมตัวอยู่นาน แต่เมื่อออกกฎหมายใหม่แล้ว มี
 เวลาเตรียมตัวไม่ถนัดและเชื่อว่าไม่มีเทศาภิบาลทำได้ ในทันที เมื่อได้มี
 การเปลี่ยนแปลงและมีพระราชบัญญัติให้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกาที่ได้ปิด
 ประชุมสภา ฯ มาตรา ๔ แล้ว ถ้าข้าพเจ้าเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดจะยังไม่
 ดำเนินการต่อไป จะรอสอบจากสภา ฯ ความคิดของสภา ฯ จะมีการเปลี่ยนแปลง
 หรือไม่จึงเชื่อว่าสมมุติอื่น ๆ คงเห็นด้วย และน่าจะเชื่อว่าทำได้ โดย
 มีคำสั่งทางโทรเลขให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติตาม และตามหลวง
 อรรถดสาร ฯ ว่า ตามกฎหมายใหม่ต้องออกประกาศถึง ๕๐ วัน ฉะนั้น
 ถ้าตกลงมาไม่ถึง ๑๕ วัน ก็คงทำทัน

หลวงเส่งนิสิตศาสตร์ กล่าวว่า ปัญหาที่ได้เถียงกันอยู่เวลานี้ว่าทำ
 ทันหรือไม่ จะเห็นได้ว่าคำสั่งมหาดไทยได้ออกในเดือนมิถุนายน กรกฎาคม
 ขอให้คำสั่งฉบับที่ ๓ ที่ออกแต่วันที่ ๖ ธันวาคม นี่ก็แสดงว่าการสั่ง
 ด้วยสายตักษณอักษรก็ได้ และทางโทรเลขก็อาจทำได้เพราะเป็นหลักการ
 ที่จะไม่ให้ขาดพิธีการ ฉะนั้นจึงเห็นว่าแต่เวลาก่อนเรายังสั่งล่วงหน้าในเรื่อง
 นี้ก็อาจสั่งล่วงหน้าไว้ได้ ฉะนั้นในการที่จะสั่งเปลี่ยนแปลงนั้นไม่ยาก แต่จะเกิด
 ยุ่งในเรื่องทำไม่ทัน และเป็นงานครั้งแรกตามที่เสนอนั้นเป็นเพียงแต่ฟังเสียง

มาจากเจ้าพนักงานปกครองหลายคนก็ไปขอความเห็น จึงเห็นว่าตามที่
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวนั้นเป็นความจริง เพราะถ้าไม่เช่นนั้น
แล้วจะเสียกันใหญ่

หลวงอรุณสารประสิทธิ์ กล่าวหาว่า เรื่องคำสั่งทางโทรเลขนั้นไม่มี
และคำสั่งก่อนหน้านั้นไม่มี มีเท่านั้น เพราะได้ตรวจดูคำสั่งระหว่างเมษายน
ถึงมิถุนายน และพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๔๗๖ ที่ได้ออกประกาศมานั้นเนื่องจากที่เจ้าคุณนายกรัฐ
มนตรีท่านได้ลาออกและที่ออกก็เพื่อจะแสดงว่าไม่ใช่ Dictator และเป็นเวลา
เพียงยี่สิบวันเศษๆ ถ้าข้อความกฎหมายเดิม เอาชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง
ไปกีดตามคำบังคับก็ทำได้ และไม่จำเป็นต้องมีคำสั่ง ๓๐ วัน เพียง ๒๐ วัน
หรือ ๓๕ วันก็ทัน

นายมังกร สัมเสน กล่าวหาว่า ควรจะเอาอายุ ๒๐ ปีและตั้งไปว่า
ให้เอาตามเดิมไม่ต้องสอบสวนใหม่

ประธานสภา ฯ กล่าวหาว่า ปัญหาที่อภิปรายกันเรื่องอายุผู้มีสิทธิ
ออกเสียงเลือกตั้งว่าควรเป็น ๒๕ ปีหรือ ๒๐ ปี ฝ่ายแย้งขอแก้เป็น ๒๐ ปี
ตาม พระราชบัญญัติ การเลือกตั้ง ฉบับเดิมอีกฝ่ายว่าควรตั้ง ๒๕ ปีตาม
พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช
๒๔๗๖ ฉะนั้นบัญญัติห้ามว่าจะให้แก้เป็น ๒๐ ปีหรือ ๒๕ ปี จึงขอให้
ประชุมندگانนั้น

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แถลงว่า ขอให้รัฐบาล
ปรึกษากันก่อนลงมติว่าจะทำทันที

ประธานสภาฯ อนุมัติให้พัก ๕ นาที

ครั้นเวลา ๑๒.๔๕ นาฬิกา ประธานสภาฯ ได้เรียกประชุมต่อ และ
กล่าวว่า เมื่อจะลงคะแนนมติ แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทยขอให้รอไว้ก่อนเพื่อจะปรึกษากัน บัดนี้ใครจะอภิปรายอะไร
กันอีกบ้าง

นายกรัฐมนตรี แถลงว่า เรื่องอายุไม่เป็นปัญหาสำคัญ เพราะ
ทางกระทรวงมหาดไทยรับรองว่า ถ้าทำตามอายุ ๒๕ ปีแล้วรับรองให้
สภาฯ เปิดได้ทันเวลา ส่วนจะแก้ไขให้เหลือ ๒๐ ปีนั้นขอไว้คราวหลัง
เพราะ พยายามกำหนดให้ผู้สมัครวัยเด็กคงเป็นผู้แทนตำบลจะสมัคร
ขอ ถ้ามีการแก้ไขจะได้เอะอะกันใหญ่ จึงขอให้เป็นไปอย่าง
ก่อน

นายบรรจง ศรีเจริญ กล่าวว่า การที่รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยเสนอต่อที่ประชุมว่า จะทำไม่ทันทีไม่มีหลักฐาน
ที่ชัดเจน

หลวงแสงนิติศาสตร์ กล่าวว่า ก่อนพิจารณาว่าจะทำหรือไม่
ขอเสนอความเห็นอีก ๒-๓ ข้อ คือ

๑. การคมนาคมของประเทศยังไม่สะดวก คำสั่งที่กระทรวงมหาดไทยสั่งไปยังมณฑลหรือจังหวัดนั้นทำได้ จากจังหวัดไปยังอำเภอ และอำเภอไปยังตำบลไม่ง่าย และเวลานำฝนด้วยยิ่งลำบากใหญ่

๒. เจ้าพนักงานไม่ใช้มีหน้าที่ประจำโต๊ะ กำนันก็เช่นเดียวกัน อำเภอไม่อยู่ปิดตัวอำเภอเป็นการแทน ถ้าเห็นคำสั่งว่าแก้ไขใหม่เลยไม่กล้าทำ ต้องไปตามนายอำเภอเมื่อถึงจะกินเวลาเท่าไร

๓. การสั่งไปยังกำนันนั้นอีกอย่างหนึ่งซึ่งไม่ใช่เป็นของง่าย ถ้ากำนันมีจำนวนอีกก็สืบเปอร์เซ็นต์ทอนก่ายหน้าผาก ซึ่งมันว่าจะทำอย่างไร ความง่ายสำหรับเราแต่ยากสำหรับพวกนั้น คำสั่งที่สั่งไปแล้วเปลี่ยนอีกกินเวลาเท่าไร ถ้าประกาศที่เราทำอยู่นั้นจะไปตั้งยังจังหวัด และจังหวัดตั้งต่อไปจะกินเวลาเท่าไร หนึ่งในวันที่ ๓ สิงหาคม ศกนี้ก็เป็นวันรับสมัครแล้ว ถ้าเปลี่ยนใหม่พวกนั้นจะทำอย่างไร

หลวงอรรถสารประสิทธิ์ กล่าวว่าการที่สั่งไปใหม่นั้น ไม่ได้เปลี่ยนใหม่ คือ อายุตั้งแต่ ๒๕ มหันไปไม่ได้เปลี่ยน เป็นแต่เราทำเพิ่ม และอยากทราบว่าคุณหลวงแสงฯ ได้เคยไปอยู่จังหวัดใด และอยู่ต่างจังหวัดนานเพียงไร

หลวงแสงนิติศาสตร์ ตอบว่า ข้าพเจ้าเคยอยู่แต่ในกรุงเทพฯ แต่ที่ทราบมากจากพวกที่เคยท่องเที่ยวไป

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ ทรงรับสั่งว่า ขอชี้แจงให้สมาชิกบางท่านเข้าใจอันที่จริงความเห็นของบรรดามชิกก็มีความเห็น

ใกล้กันมากสรุปความก็อย่างที่หลวงวิจิตร ๆ กล่าว เวदानเห็นว่ามี
 สำคัญ เพราะเวदानรัฐบาตรรับรองการเลือกตั้งโดยขอให้ถือว่าเป็นการ
 ทดลองชั่วคราวถ้าบกพร่องก็ขอให้แก้ไขภายหลัง คราวนี้ในพระราช
 บัญญัติก็จะไม่วางเกณฑ์ ๒๐ หรือ ๒๕ ปี เป็นหลักเกณฑ์ประจำ ที่วาง
 ๒๕ ปีก็ขอให้พอไปก็ การบัญญัติเช่นนี้จะศักดิ์สิทธิ์ของราษฎรเพียงใด
 กอหมายเราไม่ใช่เลือกโดยตรงเราเลือก ๒ ชั้น ผู้สำคัญที่สุดคือผู้แทน
 ราษฎรเมื่อถึงอายุหรือคุณวุฒิ เราจึงค่อยพิจารณาอย่าง กวดขันอีก
 หน่อย การที่เอาอายุ ๒๐ หรือ ๒๕ ปี ของผู้แทนตำบลคงไม่ต่าง
 อะไรกันนักเพราะผู้แทนตำบลไม่มีแข่งขันเพื่อไปลงคะแนนเลือกตั้ง ถ้ามี
 ผู้สมัครไม่เกินจำนวนอนุญาตไว้ไม่ต้องไป คงไม่แก่งแย่งกัน จะถือ ๒๐
 หรือ ๒๕ ปี เป็นผู้แทนตำบลคงไม่ทำให้ผลผิดแผกกัน เมื่อเช่นนี้เห็น
 ว่า สมาชิกคงไม่ต้องกังวลถึงการศักดิ์สิทธิ์ของราษฎรอย่างร้ายแรง
 ปัญหาที่ต้องพิจารณา คือ กำหนดเวลา ความเห็นของรัฐบาลหรือ
 สมาชิกต่างก็อยากให้มีสภาฯ เร็วขึ้นได้ ถ้าจะเปิดสภาฯ โดยเดือน
 เวลาให้ช้าไป รัฐบาลคงไม่ยอมและสมาชิกคงไม่เห็นด้วย ครั้นจะ
 ให้สภาฯ ใหม่เปิดได้ในวันที่ ๓๐ ธันวาคม บัญญัติว่าถ้าถือเกณฑ์ ๒๕ ปี
 มีผลอย่างไร มหาชาติไทยรับรองว่าจะทำกัน ถ้าเกิน ๒๐ ปีเกิดเป็นปัญหา
 ว่าจะทันกำหนดหรือไม่ มหาชาติไทยไม่รับรอง จึงไม่แน่นอน ถ้าบัญญัติ
 ว่าสภาฯ ใหม่จะเปิดในวันที่ ๓๐ ธันวาคม ก็ควรยอมให้ตามมหาชาติไทย

ถ้าพิจารณากันใหม่ คือถึงเกณฑ์ ๒๐ ปีแล้วตามความเห็นส่วนตัวของ
 ข้าพเจ้าเห็นว่า ถ้าเขาอายุใหม่จะเบ็ดเสร็จได้เร็วขึ้นกว่าวันที่ ๓๐
 ธันวาคมใหม่ ถ้าเปิดได้เร็วขึ้นก็ควรพิจารณาต่อไป แต่ฝ่ายปกครอง
 ว่าถ้าแก้คำสั่งที่สั่งไปแล้วจะขัดข้อง และอยากฟังว่า ถ้าเขา ๒๐ ปีแล้ว
 เบ็ดเสร็จใหม่จะเปิดเร็วขึ้นไหม? ถ้าไม่มีหลักฐานควรเปลี่ยนอย่างนี้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม แถลงว่า ในเรื่อง เวลาที่
 หลวงแสง ฯ กล่าวนั้น ข้าพเจ้าขอชี้แจงว่า ในระหว่างที่ข้าพเจ้ารับ
 ราชการอยู่ที่ร้อยเอ็ดและทาง มณฑลพายัพ ข้าพเจ้าเคยได้เดินทาง
 ด้วยตนเอง ทางคมนาคมที่สะดวกก็มีแต่ทางรถไฟ ส่วนทางแยกเราใช้
 รถยนต์ไม่ได้ ต้องใช้เกวียนและบางที่ต้องเดิน ส่วนพาหนะอื่นเช่นเรือ
 แพนไม่มี และตามที่ผู้พูดว่าเวลาน้ำท่วมข้ามห้วยไปไม่ได้นั้น ข้าพเจ้า
 ได้เคยผ่านมาแล้ว คือระหว่างเดินทางไปเจดาน้ำ คนข้ามน้ำเขาข้ามไปได้
 พอถึงข้าพเจ้าข้ามไม่ได้โดยน้ำไหลหลากมามาก เมื่อคิดถึง ดังนั้นควร
 เห็นอธิบดีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ถ้าสั่งทาง โทรเลข ๒ วัน
 ถึงเจ้าเมือง แต่ถ้าไม่สะดวกจะกินไม่ทราบ แต่จังหวัดถึงอำเภอ ๒ วัน
 เชนยโสธร และถ้าอำเภอถึงถึงตำบลต้องใช้ม้าหรือเดิน ซึ่งกินเวลา
 มากมายอยู่ จึงเห็นเป็นการยุ่งยากอยู่ และที่เห็นว่าลำบากก็คือจะใช้
 เกวียนได้ ก็แต่ทางบางแห่ง บางที่ระหว่างที่เกวียนเดินทางไปในนั้นต้อง
 หาทางแยกข้ามไปทางอื่นเพราะทางข้างหน้าข้ามไม่ได้ นี้พูดถึง

ทางภาคตะวันออก ส่วนภาคพายัพมีความสะดวกแต่ทางรถไฟ และ
ที่พูดนี้พูดตามความจริงที่สุด

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ กล่าวไว้ เท่าที่หลวงแดงฯ ท่านจรรยาฯ
และท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอธิบายมาแล้ว สำหรับหลวง
แดงฯ ที่ว่าอาจเป็นอย่างนั้นอาจเป็นอย่างนี้ ทั้งนี้ท่านแผ่นดินไหว
ประชุมกันไม่ได้จะว่าอย่างไร จึงเห็นว่าไม่มีที่สุดและที่ว่าถ้าโทรเลขเสีย
กว่าจะส่งถึงกันได้ก็เกือบเดือน ในชั้นข้าพเจ้าขอแสดงว่า ทางโทรเลข
นี้ไม่เคยเสียตั้งเดือน ถ้าจะเสียก็ไม่เกิน ๓ อาทิตย์ตามที่ท่านจรรยาฯ
รับสั่งนำฟัง ส่วนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า เกรงจะ
ไม่ทันสมัย ในเรื่องนี้เราเต็มใจว่า ถ้าเราเกรงจะไม่ทันสมัย และถือ
ตามนั้นก็จะเป็นการคดีสิทธิของราษฎร ฉะนั้นเราต้องระวังให้มาก
อย่าให้ราษฎรถูกคดีสิทธิ และตามกฎหมายมีว่าเมื่อมีอายุครบ ๒๐ ปี
บริบูรณ์จะต้องรับผิดชอบเช่นเสียวิชาชีพการ คดีสิทธิออกเสียงเลือก
ตั้งถ้าเขาอายุ ๒๕ ปีเขาคงไม่ว่าแต่หน้าใจของเราเห็นว่าไม่ยุติธรรม
ส่วนออกมายังเห็นว่าถ้าแก่จะไม่ทันสมัย ข้าพเจ้าจึงขอให้ท่านรัฐมนตรีทำการ
แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมแสดง เพราะได้เคยเป็นอนุ
กรรมการร่าง พระราชบัญญัตินี้ ซึ่งคง จะทราบถึง การตกลงเรื่อง
กำหนดเวลา

รัฐมนตรีทำการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม แสดง
ว่า ในเวลาที่ร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ เมื่อถึง

เรื่อง กำหนดเวลาได้เชิญพระยาจำเริญยศและพระยาศรีเสนามาประชุม
ด้วย และทางมหาดไทย เคยรับรอง คือหลวงประดิษฐฯ ว่าจะให้
เสร็จในกุมภาพันธ์ เพราะอนุกรรมการจะเอาอย่างนี้ มหาดไทยจึง
ทำบัญชีส่งไปเพื่อจะได้เตรียมให้มีการเลือกตั้งในเดือนมีนาคม ภาย
หลังเนื่องจากสาเหตุที่พระยามโนฯ ไม่ถูกกับหลวงประดิษฐฯ กำหนด
เวลาจึงเลื่อนไป นอกจากนั้นก็ไม่มีอะไรจะแจ้งให้ทราบ

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ กล่าวว่า เท่าที่เจ้าคุณนิติศาสตร์ฯ อธิบาย
มากพอแล้ว ฉะนั้นเพื่อเป็นกลางขอให้ เป็นอายุ ๒๐ ปี แต่ขอมอบ
พระแก้วมรกตว่า การกระทรวงมหาดไทยว่า ถ้าบัญชีที่ได้ทำไว้แล้วอาจ
จะอยู่ที่ไหน อายุ ๒๐ ปี

นายวิลาศ โอสถานนท์ กล่าวว่า ถ้ามีจะอภิปรายกันว่า ถ้า
อาจจะแต่ยังไม่เสร็จ และตามท่านวรวรรณฯ รับสั่งว่าไม่สำคัญ แต่พวก
เราถือว่าสำคัญ อยากให้พวกเราตั้งมติเอาอย่างนี้ ไม่ควรจะมีวุ่น
ด้านวนกัน ฉะนั้นขอให้ตั้งมติ

หม่อมเจ้าวรวรรณโศภนทร วรวรรณ รับสั่งว่า ทว่าไม่สำคัญนั้น
ไม่ใช่ให้ถือว่าไม่สำคัญ แต่ที่พูดนั้น ก็เพราะคราวนี้ ซึ่งพอตกลง
กันได้ มติที่จะลงในเรื่องนั้น ๒๐ ปีบริบูรณ์เป็นเกณฑ์
แต่ในครั้ง มหาดไทยไม่สามารถ จะรับรอง ให้จัดการทันเวลา จึงให้
ปด้อยไป ถ้าตั้งมติเช่นนั้นคงพอใจกันได้

ประธานสภาฯ กล่าวว่า คณะรัฐมนตรีจะยอมตามนั้นไหม
นายบรรจง ศรีบุญ เสนอขอให้ลงมติ

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ได้มีสมาชิกขอให้ลงมติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แถลงว่า ถัดลง มติแล้ว
เกรงว่าจะทำไม่ทัน

นายรัฐมนตรี แถลงว่า ขออย่าเพิ่งให้ลงมติเพื่อจะพูดให้เขา
ใจก่อน คือ ขอให้ลงมติยอมรับหลักว่าสำหรับอายุ ๒๕ ปี ถ้าแก้
เป็น ๒๐ ปีจะทำไม่ทันจึงลงมติให้ใช้ ๒๕ ปี ส่วนหลักการคือ ๒๐ ปี
และจะให้เปลี่ยนทีหลัง

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ที่ขอให้สภาฯ ลงมติก็คือ หลักต่อไป
สภาฯ จะถืออายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ แต่เวลานี้ขอให้เป็น ๒๕ ปีบริบูรณ์
เมื่อสมาชิกผู้ใดไม่เข้าใจให้ถาม

นายมังกร สยามเสน กล่าวว่า ตามความเข้าใจนั้นคงหมายความว่า
ว่า ตามหลักถือเอาอายุ ๒๐ ปี แต่เพราะเกรงไม่ทันจึงเอาอายุ ๒๕ ปี

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรฉรรณ รับสั่งว่า ในร่างพระ
ราชบัญญัติที่จะออกบัญญัติหลักลงไปว่าให้ ถืออายุ ๒๐ ปี แต่มีบท
ชั่วคราวที่ให้ ใช้ เวลานี้ให้ ถืออายุ ๒๕ ปี

นายมังกร สยามเสน กล่าวว่า ที่ให้ ถือ อายุ ๒๕ ปี นั้นว่าทำ
ไม่ทัน

นายบรรจง ศรีบุญ เห็นขอให้ลงมติว่าจะเอา ๒๐ ปี หรือ ๒๕ ปี
นายติเรก ชัยนาม กล่าวว่า ตามที่ กรรมการธิการเสนอมาตาม
รายงานทำให้เอา ๒๐ ปี แต่ทำไมนี้จะเอา ๒๕ ปี

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ รับสั่งว่า ถ้าเอาอายุ ๒๐ ปี
เกรงจะไม่ทัน ทางกรรมการจึงไม่ยืนยันในข้อนี้ เพื่อทางปฏิบัติจะได้
เด็กเอาแต่แรกเด็กเขานี้จะเอาอายุ ๒๐ ปี หรือ ๒๕ ปี ก็แต่จะเห็น
สมควร

รัฐมนตรีทำการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม แถลงว่า
เมื่อได้ ฟังท่านวรรณฯ รับสั่งรู้สึกว่าเป็นทาง Compromise การที่จะ
เอาอายุ ๒๐ ปีนั้นเกรงว่าจะมีการ ชกชดชก และพอ ถึง เวลาเช้า จะทำให้
รัฐบาลทำอะไรไม่ได้ คงเมื่อจะลงมติอายุ ๒๐ ปี จึงขอให้ระมัดระวัง
และในกฎหมายที่จะออกก็จะมีบทเฉพาะกาลว่าในคราวเด็กคราวนี้ให้
เอา ๒๕ ปี และได้ลงถามมหาดไทยดู มหาดไทยว่าคงไม่มาถึง ๕๐%
ฉะนั้นการที่จะเอาอายุ ๒๐ ปี หรือ ๒๕ ปี ก็คงไม่ทำให้มาเท่าไร และ
เพราะเกิดการเด็กคราวนี้เป็นครั้งแรก ก็ควรยอมตามมหาดไทย
ขอและความผิดหรือเหตุต่างๆเหล่านี้ก็เพราะพระยามโนฯ ผิดสำคัญก็
คืออายุของผู้แทนราษฎร

นายติเรก ชัยนาม กล่าวว่า ในเรื่องอายุได้ยื่นดำริกเสนอ
เอา ๒๐ ปี แต่รัฐบาลจะเอา ๒๕ ปี และตามรายงานของกรรมการ
อายุผู้แทนตำบล ผู้แทนราษฎร ก็เดือนชน คือรวบรวมหรือรอบหางเอา

๓๐ ปี มี. เป็นกานกนพวกผู้. ๒๐ ปี ซึ่งจะสมัครรับเป็น ผู้แทน
ราษฎรหรือ ?

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร จรจรณ รับสั่งว่า เมื่อข้าพเจ้าชี้แจง
แล้วบางที่นายติเรก คงจะพอใจ คือ นายจรณ ได้เสนอคำแปรญัตติว่า
ถ้าผู้ที่ได้ ประกาศนียบัตร หรือปริญญาชั้นอุดมศึกษาหรือเทียบชั้นอุดม
ศึกษาแล้ว ก็ขอให้มัตริชสมัครเป็นผู้แทนราษฎรได้ คำแปรญัตตินี้
รัฐบาลได้ดำริแตรทางรัฐบาลจะผ่อนผัน และอีกประการหนึ่งที่จะให้
สอบสวนเพราะทางฝ่ายสมาชิกได้มีเอกสารมาแสดง แต่ทางรัฐบาลก็
ยังไม่ยอม ทั้งนี้เพราะเกี่ยวข้องกับข้อความไว้ใจ และการคมนาคม
ฉะนั้นถ้ารัฐมนตรีไป ปรัึกษา กัน ตามความประสงค์ของ สมาชิกโดยไป
ได้สวนดูถ้าเห็นว่าเมื่อถึงเกณฑ์ ๒๐ ปี จะทำได้ก็ควร ถ้าทำไม่ได้จึง
ค่อยถ้ออายุ ๒๕ ปี

หลวงวิจิตรวาทการ เสนอขอให้รัฐบาลเสนอเป็นคำแปรญัตติ

หลวงแตงนิตศาสตร์ กล่าววว่า ตามที่อภิปรายกันทางสมาชิกว่า
ทำกันโดยมีเอกสาร และทางรัฐมนตรีว่าทำไมกันโดยไม่มีหลักฐาน
สำหรับหลักฐานนั้นทางมหาดไทยมีเป็นคู้ๆ เราต้องไปคุประวัติ การว่า
ใครจะเอาหลักฐานมาแสดง หลักฐานที่แน่ก็ค้อต้องรอคำตอบซึ่งจะ
เสียเวลาเปล่า จึงขอให้ถงมติ

นายเด็ง ศรีสมวงศ์ กล่าววว่า ที่ขอให้สืบสวนนั้นไม่ใช่ค้น
หลักฐานที่เสนอเช่นนี้เพื่อ ให้ ปรัึกษา ข้าพเจ้าได้เคยไปหลายจังหวัด

แต่ในเรื่องนี้เพียงแต่ขอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไปปรึกษาอธิบดีว่าจะทำหรือไม่

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แถลงว่า ไม่มีข้อขัดข้อง แต่ที่วัดกนั้นก็เกรงว่าจะไม่ทัน ข้าพเจ้าได้สอบถามแล้วตลอดจน หลวงนรกิจฯ ก็เห็นว่าไม่ทัน เพราะจะต้องตั้งไปยัง มณฑล จังหวัด จนถึงอำเภอ และถ้าจะมีผู้สอบถามว่าอายุเท่านั้นเท่านั้นจะทำได้ไหมก็จะกินเวลายาว และในเรื่องอายุนี้ดูเหมือนว่าหลายแห่งและทางนี้ได้สั่งให้ ขัดฆ่าบัญชีเก่า และเจ้าหน้าที่เขาก็ได้ขัดฆ่าแล้ว และกระตาดอาจจะไม่พอ และจะแก้ซับซ้อน ถ้าโปรดให้แล้วไปจะได้ทำให้ทัน

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ รมสั่งว่า ญัตติของรัฐบาลที่จะเสนอแปรญัตติ ดังที่เสนอประธานแล้ว

ประธานสภาฯ กล่าวว่ รัฐบาลได้เสนอแปรญัตติดังนี้

รัฐบาลเห็นว่าตามหลักการอายุผู้มีสิทธิออกเสียงให้ กำหนดเป็น ๒๐ ปี และอายุของผู้แทนตำบลและผู้แทนราษฎรให้ กำหนดเป็น ๒๓ ปี แต่เพราะการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการจำเป็นจริง ๆ ที่รัฐบาลจะปฏิบัติตามหลักการไม่ได้ จึงขอให้ มัชชะเพราะภาตว่าอายุของผู้มีสิทธิออกเสียง ผู้แทนตำบล และผู้แทนราษฎรกำหนดให้เป็น ๒๕ ปี และภาตว่าต่อไปว่า อยากทราบว่าจะพิจารณากันตลอดไปในตอนบ่ายไหม

นายวิเศษ ไชยเสนนท์ เสนอขอให้ประชุมวิสามัญในวันรุ่งขึ้นที่ ๓ สิงหาคม เวลา ๘ นาฬิกา

๒๗๘

หลวงอรรถดสารประสิทธิ์ รัชมอง

นายกรัชมงคล แดงขอดีอนเวลาประชุมไปเป็นเวลา ๓๖.๐๐

นาฬิกา

ที่ประชุมอนุมัติ

ตรวจแล้ว

ประมวญ

ร.ต. เมตร์ พูนวิวัฒน์

หลวงบรรณกรโกวิท

แนบ พหลโยธิน

พระสุธรรมวิจิตร

เด็กประชุมเวลา ๓๓.๕๕ นาฬิกา

หลวงคหกรรมบดี

นายปพาฬ บุญ—หลง

หลวงชวเลขปรีชา

ผู้ตรวจงาน

พญ.

๓๐/๗/๗๖

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร